Småsaker af en nybegynnare. Andra afdelningen 1835

Bokutgåva

C. W. K. Gleerups förlag, Lund 1836.

Den unga Moderns syn.

Det högtidliga ögonblicket var inne. – Fanny var Moder! Till sitt bröst hade hon tryckt sitt barn. – Öfverväldigad af sällhet nedsjönk hon i dvala – men endast kroppen var för svag att uthärda glädjen. – Fanny kände sig lefva – hon såg sig med den nyfödde älsklingen i sina armar på ett vidsträckt fält och en röst sade till henne: „Qvinna, Moder, nu ingången „i det Allraheligaste, då *menniskan af dig är „född i verlden,* slå upp ögonen och välj för „ditt barn."

Vid dessa ord öfverföll Fanny en qvalfull ångest, – på hennes hjerta lade sig barnets öde – men hennes kärlek var starkare – hon lydde, slog upp ögonen, och se! åt alla håll utbredde sig omätliga utsigter. – Den väldiga rösten sade åter: „Välj för din Son! På nå„gon af de kring dig utlöpande vägarne skall „han en dag vandra från dig ut i lifvet. Det „tillhör dig att föra honom ut derpå. – Blicka „omkring dig, pröfva och välj."

Fanny blickade omkring sig, och si! dit, der hon stod kommo från alla håll vägar – de blefvo smalare och smalare – närmast henne voro de allenast strimmor, hvarandra lika och sammanlöpande i hvarandra. Fannys själ intogs af den rysligaste ängslan. „Jag skall välja" utropade hon, tryckande barnet krampaktigt till sitt hjerta, „jag skall välja, och hvad „kan jag välja, der allt syns lika för min för„virrade blick? Mitt barn, mitt arma barn! O „att du icke vore född!"

Den väldiga, nu stränga rösten sade åter: „Svaga qvinna! Förtviflar du redan? Se upp, „Se omkring dig! Öfver dig lyser den Sol, „i hvars strålar din blick skall klarna och lef„nadsvägarne skola upplysas."

Fanny såg upp. Öfver henne lyste det Eviga Ljuset med en glans ännu mildare och ömmare än den, som strålat ur Fannys ögon, då hon först helsade sin Son välkommen på jorden. Lugn spridde sig i Fannys hjerta – hon såg omkring sig och se! vägarne flöto ej mer tillsammans – närmast henne liknade de hvarandra ännu, men allt villsamt af likheten hade försvunnit. Fanny såg, och många syner uppenbarades henne.

Här var en väg. Se! hur skön, huru lockande han förde till ett land, der blommorna voro så fagra, fåglarne så vänliga, vindarne så milda. . . . . „Dit leder jag min Son" tänkte Fanny, men den väldiga röstens *pröfva* kom henne i sinnet. – Hon såg längre in i det sköna landet och se! der klagade, af den ständiga sommarn förvekligade varelser öfver hvarje svalare flägt, och vid ringaste motstånd nedsjönko de fege modlöst till jorden!

Fanny såg en annan väg. Den gick öfver gyllene sand genom törnlösa Rosor, och hvarje sten bortplockades af vägen, att den ej måtte såra de vägfarandes fötter, hvarje törne bortrycktes af blommorna, att det ej måtte sönderrifva de vägfarandes kläder – men der – längre bort – samlades stenarne åter uti ramlande högar, och törnena uti taggiga berg, och de vägfarande kunde icke komma deröfver. . . . .

Der var en väg – den måste vara skön att beträda! En lindrig sluttning nedåt lättar vandrarnes gäng – utan möda och ansträngning måste man färdas på den – men sluttningen blir starkare – allt snabbare blifva vandrarnes steg – de springa – de kunna ej mer hejda sin fart – de rulla utför den alltmer sig nedböjande vägen – Ve! der är en afgrund – – de måste rusa dit. . . Fanny afvände darrande sin blick. – – –

Fanny såg många vägar. – Der voro de hvilkas vågiga bukter osäkre främlingar nedtrampade, under ängsligt sökande efter ett ur deras sigte förloradt mål. – Der voro de, i kretsar löpande, på hvilka vandringsmännen ständigt återkommo till sin första utgångspunkt, medan de trodde sig allt skynda framåt. – Der voro de, som slutade i mörker, det hennes öga ej förmådde genomtränga. – Der var en mängd vägar, och Fanny hade blickat omkring sig, men ännu icke valt.

Den väldiga röstens *välj* kom henne i sinnet. Hon började ånyo att skåda omkring sig och se! just framför hennes fötter var en väg – hon hade öfversett den, förra gången – han var smal – ingen annan var så smal vid sin början, och stenar och svårigheter vidtogo snarast på denne – men han belystes af det Eviga Ljuset. – Afgrunder och berg syntes väl vilja afskära den vägen, men han sträckte sig säkert och rakt fram öfver dem alla, och mot de derpå gående blåste en lifvande vind från landet, dit han förde och kring de främste vandrarnes hufvuden bildade sig kransar af strålar från det Eviga Ljuset, och der Land och Himmel förenades vinkade ett Gudomligt barn på Fannys son.

Fanny föll på knä – denna väg var det Eviga Lifvets. – – Hon vaknade utur sin dvala – hennes Son låg slumrande vid hennes bröst, och i Fannys själ uppstämdes en lofsång till Dens ära, som tillåter jordiska mödrar att föra deras späda barn ut på vägen till det Eviga Lifvet.

Margareta Aldén.

I. KAPITLET.

(Några Margaretas tankar om natten, innan hon lemnade sitt Hem).

„I dag har jag åter sett den olyckliga Fröken R. Knapt betäckt af några trasor, raglade hon fram på gatan under ursinniga skrik. Folk samlades omkring henne – hon blef snart igenkänd och greps att återföras till häktet, hvarifrån hon lyckats att rymma, – der hon nog nu kommer att sluta sitt usla lif . . . . För tio eller tolf år sedan, hvem skulle förutsett detta? Hvem hade då, hos den sköna, den firade Carolina R. så glad, så förtjusande, så förhoppningsfull, anat ett frö till den sjunkna varelse som nu öfverlemnats åt Lagens straffande hand? Lättsinnighet och fåfänga, dessa onda Andar, som dock kunna antaga en ljus skepnad, äro de ej snart mätta på offer från mitt arma kön? Men det är till Föräldrar och Uppfostrare jag skulle vilja vända mig – bedja, besvärja dem, att genom kärlekens trollglas skåda in i framtiden, och se hvad frukter det ogräs, de låta växa – måhända vårda i den späda Flickans sinne, kommer att bära. – – Och de unga förbildade Flickorna, som med otyglad inbillning, med öfverdrifna anspråk träda ut i verlden, o att jag kunde varna dem! De vilja vara hyllade, de vilja vara förgudade – de tro sällheten bestå i några ögonblicks rusiga dröm. – Ack! de veta icke huru dyrköpt den är; många hafva derföre uppoffrat allt! – Öfvermod och förtroende till en usling störtade Carolina R. dit, der hon nu befinner sig. Hennes förförare lefver och anses lycklig. Han är nu Familje-Far – men – har han mensklig känsla öfrig, måste han någon gång vid sina oskyldiga döttrars åsyn, rysa öfver det öde, som framdeles äfven kan drabba dem. – – Svaga qvinnoslägte! Öfver dig ljuder en mensklig lag, att ditt fall är utan upprättelse. Den är sträng, den är hård, den är orättvis, men äfven den angifver din ursprungliga höghet. Man och qvinna skapade Gud menniskan. I mildhet, ödmjukhet och renhet förvarar du lifvets dyrbara lån – af dig skall det återfordras. – Det dryga ansvaret derför kan du ej från dig afkasta på den andra hälften af menskligheten! – Men inbördes lätta hvarandras bördor – men skyddas det svagare slägtet af det starkare, och i förädlad form återgifva det dess skydd – men fördraga och älska hvarandra – sådant skulle menniskornas inbördes förhållande vara. – Och likväl „öfverandtvardar den „ene brodren den andre i döden, och fadern „sonen, och barnen uppsätta sig emot För„äldrarne“ och Friden fins ej, som blifvit afkunnad öfver jorden!

„Gud, Du som låtit dygdiga, ömma Föräldrar välsigna mitt inträde i verlden – Du, som tillstädjer att jag vet Din vilja, gif mig kraft att i min svaga mån afbörda min omätliga skuld till Dig! Gif mig, den lyckliga,

förmåga att med andra dela mitt dyrbara Goda. Låt mig på den af mig valda banan, leda eller återföra någon själ till Dig. Det barn, hvars andra moder jag lofvat att vara, måtte jag med moderliga känslor omfatta det! Jag vet att mina pligter blifva stora, jag vet att utan ständig vaksamhet öfver mig sjelf, skall jag ej förmå uppfylla dem – men mitt hopp står till Dig, och Du sviker det visserligen icke, Du som öfverskådar det doldaste lif och gifver åt dess tysta verkningar framgång och seger!“

II. KAPITLET.

Uti det yttre rummet af de två, hvilka jemte ett högst litet kök, numera utgjorde Fru Aldéns boning, satt hon en morgon i slutet af Februari månad 1815, vid det grofva ekebordet, emellan sina bägge döttrar. En tarflig frukost stod framför dem, men den var orörd, och tårar rullade då och då utåt Moderns bleka, redan skrynklade kinder, under det hennes milda, sorgsna blick hvilade än på det ena, än på det andra af hennes barn. Ingen af dessa gret. Hedda den yngre dottern, en vacker, icke fullt sextonårig Tärna talade mycket, och sökte genom muntra infall förströ sin Mor – hennes oroliga, konstlade glädtighet stämde dock illa öfverens med hennes förgråtna utseende, och slutligen stannade hon midt i en lång uppmaning till Modren att icke gråta – emedan Margreta annars kunde blifva egenkär och tro dem vara ledsna derföre att hon var stygg och for ifrån dem – då klockan hördes slå åtta i stadskyrketornet. „Kan det redan vara så sent“ sade nu den unga tröstarinnan, och glömmande slutet af sitt tal, brast hon i högljudt gråt.

Vid hörandet af det första klockslaget hade Margareta Aldén blifvit mycket blek; ett onämnbart uttryck flög öfver hennes anletsdrag, hvilka icke buro spår efter tårar, hon stod upp, lemnade rummet – återkom snart resklädd och gick bort till sin Moder, som tillika med Hedda, under hennes korta frånvaro, suttit liksom förstenad. „Farväl min goda Mamma“ sade hon med dof stämma och fattade Moderns hand. Fru Aldén reste sig till hälften upp från stolen, men sjönk åter ned derpå, slutande dottren i sin famn. –

Intet ljud, icke ens en snyftning hördes i rummet. Det var den svåraste stund Familjen genomlefvat, sedan Fru Aldén blifvit Änka och döttrarne faderlösa.

Sedan Margareta tagit afsked af sin Mor, närmade hon sig till Hedda, som kastade sig högt gråtande i hennes armar, och betäckte systerns hand med kyssar. „Inbilla dig icke“ utropade derpå den lifliga Flickan „att du här „skall säga mig Farväl. Det är längesedan „Mamma lofvade, att jag skulle få följa dig „till vagnen.“

Margareta hörde sin Moder framstamma ännu ett „Gud välsigne dig“ innan hon lemnade henne. Arm i arm skyndade Systrarne sedan bort till det i andra ändan af staden liggande posthuset. Ljuft var deras sista samspråkande, men ingenting nytt, ingenting oväntadt vexlades dem emellan. Allt var redan sagdt, och de hade ej behöft detta ögonblick att känna huru innerligt de älskade hvarandra. De talade om deras Mor. – Ännu en gång skärskådades några små förslag de uppgjort att befordra hennes trefnad, och den – annars långa vägen, tillryggalades endast allt för fort af dem. Vid deras ankomst till gästgifvaregården var vagnen redan förspänd och körde just fram. Några minuter sednare satt Margareta deri och Systrarna voro, för första gången åtskilda på riktigt allvare. – –

Om det gifves tillfällen i lifvet, då det närvarande helt och hållet upptager vår själ, så finnas deremot andra, då det alldeles fördrifves derur, af det förflutna eller det tillkommande eller af båda förenade, och Margareta deltog icke stort i resans tilldragelser.

Hennes reskamrater, en Änka efter en rik kryddkrämare, och en medellös, medelåldrig, hos Änkan snyltgästande Mamsell hade icke särdeles nöje af henne. Lyckligtvis var Margareta så höflig och uppmärksam mot dem, att de egentligen endast kunde anklaga henne för tystlåtenhet – hvilket dock icke är

ett så ringa fel under en lång och tråkig resa – och många voro deras försök att inleda henne i samtal, helst då det skred till andra och tredje dagen af deras sammanvaro, ty att sitta någon längre tid i vagn eller släda med en och samma, förut okänd person, och icke skaffa sig så mycken insigt som möjligt i dennas angelägenheter, var ett fel, hvartill ingendera af dem ville göra sig skyldig.

„Herre Gud“ utropade ibland annat en gång Änkefru Björk, den sista dagen Margareta åkte med dem, „jag satt just nu och tänkte på, hur rätt det var af min Salig Man att dra sig ur affärerna, då han samlat så mycket, att vi nåförgorlundakundebergaoss.Hvemhördeej några år sedan talas om hur rik Grosshandlar Aldén var. Hans rikedom var just i hvars mans mun, och nu får hans dotter ut sjelf och förtjena sitt bröd.“

„Ja det har Syster visst rätt uti“ svarade Mamsell W., „att det var förståndigt och klokt handladt af Salig Herr Handelsman Björk. Men också hvarför spänna somliga bågen så högt att den brister, och hvarföre gifva somliga sitt förtroende åt uslingar och bedragare, som lemnar en i sticket i olyckans stund? – Blef det aldrig bekant, hur mycket Mamsells Fars kompanjon rymde med, när Mamsells Far blef tvungen att ge upp sin stat.“

„Min Far talade icke gerna om sina enskilta förluster,“ genmälte Margareta med svällande hjerta.

„Ja, ja,“ återtog Fru Björk, „intet kunde det vara roligt för honom stackars man, att tala om de der sakerna med hustru och barn heller! Men en ärans man var han, och nu kan man se att han inte gjort, som man trodde. Hade han inte lemnat kreditorerna allt, så behöfde inte nu hans ena dotter ta tjenst som Guvernant, och Änkan och den andra hålla syskola för barn. Salig Björk talade en dag om honom vid bordet, när Auditören och Kamereren åto middag hos oss. „Det var påcker te karl“ sa’ han. „Ingenting kostade på honom, utom att han ej kunde betala alla sina skulder. Han grämde sig ju till döds derför, Mamsells Pappa?“

„Min Fars skulder blefvo betalta“ sade Margareta, och sökte gifva en annan riktning åt det för henne smärtsamma samtalet, men de båda andra fruntimmerna ville icke gerna gå in derpå. Skulle de få någon riktig reda på Margareta, var det bäst att begagna tiden, hon ännu satt i vagnen hos dem, och Mamsell W. afbröt tvärt en anmärkning af Margareta, öfver utsigtens skönhet just der de nu foro fram, – med frågan: „Lönen måste vara stor för Guvernantskorna på Winäs? 300 R:dr kanske?“

Margareta försäkrade, att den var ganska ansenlig, och Mamsell W. fortfor, något uppretad öfver hvad hon sedan kallade Margaretas *inbundenhet*. „Ja visst måtte den vara ganska ansenlig. Åtminstone vet jag, att om de ville ge mig aldrig så mycket, ville jag inte komma till dem. Också göra de aldrig annat än byta – och der har väl minst varit åtta Guvernantskor redan, och det är visst inte underligt att ingen stadnar qvar. Den sista flyttade, derför att hon intet ville plocka upp saxar och fingerborrar, Flickan med flit kastade i golfvet.“

„Ja; det är alldeles förfasligt“ sade Fru Björk. „Fröken, som är bara ett barn har kammarjungfru och egen matlagning, och när hon intet tycker om det, som står på bordet, kastar hon tallrickar och glas i golfvet, och sparkar och slås och rifs, och föräldrarna låta henne göra allt hvad hon vill. När hon blir ond kallar hon Far och Mor för du, och der fins ingen hon är rädd för utom sin Bror. Också får hvarken han eller hans hustru komma till Winäs, ty hon kan ej tåla dem, sedan han sagt henne sanningen, kan man tro.“

„Nu sägs det väl att hon är sjuklig“ tillade än ytterligare Mamsell W., „men hon gör sig bara så, hvar gång hon vill ha sin vilja fram, och ljuga och sätta ihop folk.“

„Det var just ingen *presant* för Mamsell att rekommendera Mamsell dit“ sade Fru Björk. „Jag tycker, den der Mamsells Fars Vän, som skaffat Mamsell dit, och var så angelägen att Mamsell skulle få åka med oss, kunde väl hittat på ett bättre ställe.“. . . .

Detta och dylika samtal hade den verkan, att Margareta utan stor saknad lemnade sina reskamrater – likväl

erhöll hon äfven nu bekräftelse på sin tro, att menniskorna oftast mena bättre, än de synas göra det, ty sedan Fru Björk tagit afsked af henne, tillade hon: „Lilla Mamsell, om, hvad som nog kunde inträffa, Mamsell snart blef åter brydd för en plats, så låt mig få veta det; kanske jag kunde skaffa en,“ och detta välvilliga anbud upptogs med tacksamhet af Margareta, som i alla fall härledde det sårande sätt, hvarpå man så ofta söker att intränga i andras förhållanden, ifrån tanklöshet och oförstånd, hvilka väl också lättare än afgrundsplantan, elakhet, kunna rotfästa sig i menniskans ostadiga hjerta.

Det skjutsombyte, hvarest Margareta skiljdes från sitt sällskap, låg två mil ifrån Winäs, och Grefve C. hade skickat en släda 1 dit att afhämta henne, som oaktadt Mamsell W:s uppgift endast haft fyra företräderskor hos hans dotter. Talrika voro Margaretas tankar, under det hon i rask fart nalkades det ställe hon nu skulle anse för Hem, och der troligtvis mången pröfning väntade henne. Väl oroades hon ej af de högfärgade berättelser om sin tillkommande Elev, med hvilka hennes reskamrater undfägnat henne; men redan innan hon „tagit tjenst“ som den tolfåriga Augusta C–s Guvernant, visste hon henne vara enda dotter af rika, förnäma och ålderstigna Föräldrar, och – först efter en allvarlig och sträng pröfning af sig sjelf, af sin förmåga att bestå uti tvifvelsutan inträffande kinkiga lägen, hade hon åtagit sig denna befattning.

Lugn och kärlek voro Margaretas vapen. Med dem trodde hon att många ting kunna eröfras, och det var med fast föresats att använda dem, och endast dem i hvad strider hon nu torde vara kallad att kämpa, som hon, anländ till det ståtliga Winäs, inträdde inom dess åldriga murar.

III. KAPITLET.

„*Men hvad måste man göra*“ så fråga Lärarne alltid, i stället att förut fråga, *hvad måste man undvika.* “

„Har du sett min nya Mamsell“ frågade Augusta C. sin Kammarjungfru, när denna afklädde henne om aftonen efter Margaretas ankomst,

„Ja! Hon var här inne nyss, medan jag väntade på Fröken. Jag tyckte hon var ful och såg inte ung ut.“

„Å nej, ful är hon icke. Hon har ovanligt vackra tänder och mycket skönt hår; men hon är hvarken så grann som Mamsell Brink, eller så vänlig och pratsam som Mademoiselle Saint George, eller så artig och tillgjord som Mamsell Svensson, eller så pjåkig som Mamsell Fredrique. Jag kan rätt icke säga hur hon är.“

„Vet Fröken hvad, jag kan just undra, hvarför Herrskapet vill ha ännu flera Fransyskor hos Fröken. Fröken kan nog redan allt hvad de kan lära, och ha en, som följer sig i alla vrår, och ser efter hvad man gör, kan just icke vara roligt heller.“

„Se efter hvad jag gör“ utropade Augusta med trotsig mine. „Nej det är bara att läsa med mig de komma hit. Jag skulle just ha lust att se hvad de kunde göra vid mig, sedan jag slutat att läsa! Men de bry sig heller icke om att försöka, och jag fick göra allt hvad jag ville, tillochmed för Mademoiselle Saint George, bara jag ej störde henne när hon läste sina Romaner.“ Augusta föll härvid i tankar.

„Vet Fröken hvad,“ återtog Kammarjungfrun efter en stunds tystnad. „Jag tycker det både var surprinat och högst opassande af den der nya Mamsellen, att komma så illa klädd till så förnämt Herrskap; men tåcke der folk, som hon nog lär vara kommen af, förstår sig ej på att lefva.“

„Hon är visst icke illa klädd, kära du“ genmälte Augusta hastigt. „Hennes klädning är ganska fin och vacker, fast grå, och sitter mycket nätt, och det är ej underligt, ty hon är ovanligt välväxt.“

„Det har hon nog sina snörlif att tacka för“ mumlade Kammarjungfrun – yttrade sedan högt: „Ja Fröken har

rätt, jag mins nu att klädningen var rätt hygglig.“ –

„Lägg hit min bok“ afbröt Augusta henne nästan tvärt. „Jag skall sluta den i afton.“ – Augusta brukade redan läsa Romaner för att somna.

„Jag kan just undra hvad felar hommöret i qväll“ tänkte Kammarjungfrun, då hon efter några fruktlösa försök att åter få samtalet i gång, måste lemna rummet.

Augusta ämnade väl bläddra igenom sin bok, men hon kunde ej afhålla sig från att tänka på sin nya Mamsell och undra, hurudan hon skulle blifva. Margareta hade under aftonmåltiden flera gånger sett på Augusta. Det var någonting i hennes blick, som Augusta icke kunde namngifva, men hvilket en dunkel aning sade henne att hon skulle få svårt att motstå, – och hon visste icke rätt hvad hon skulle tänka om en person med ett par så mäktiga ögon.

Margareta sjelf var imedlertid inne hos Grefvinnan C., Augustas Moder, dit hon blifvit hemlighetsfullt inkallad, att afhöra en lång uppräkning af sin Elevs alla förträffligheter, och att emottaga otydliga vinkar om det högst varsamma sätt, hvarpå en så extraordinär varelse borde behandlas, men deremot ganska tydliga om Grefvinnans benägenhet, att på Guvernanterna – alla i allmänhet och hvar och en isynnerhet, skjuta skulden af dotterns, i en framtid möjligtvis sig utvecklande fel m. m. m. m. och Augustas mer än vanligt allvarliga funderingar stördes först, när Margareta, åter inkommen i deras gemensamma sofrum, sade med sin milda, klangfulla stämma: „Du ligger redan! Det var rätt gjordt af dig.“

„Jag har en bok jag vill sluta, derföre skyndade jag mig att komma i säng“ svarade Augusta halft trottsigt, halft förläget, under det hon öppnade sista delen af Röfvarslottet i Apenninska bergen, som väl alldeles nedtystade Margareta, men för öfrigt ej interesserade Augusta mer, än att hon öfver sidkanterna, noga såg efter allt hvad Guvernanten tog sig till. Denna hade snart lagt sig, släckt sitt ljus och sade ett vänligt Godnatt.

Fastan det var fullkomligt tyst i rummet, ville läsningen ej riktigt gå för Augusta; hon såg snart åter upp på Margareta, hvilken hon trodde sofva. Margareta låg med knäppta händer och var ännu vaken. Vid åsyn deraf, släckte Augusta hastigt sitt ljus, utan att precist veta hvarföre, – knäppte äfven händerna tillsammans, och somnade emot bruket, lätt och fort.

Ifrån hennes ovanligt sköna ansigte utplånade mensklighetens vän, Sömnen, alla vanställande drag, hvarmed lifvet redan börjat brännmärka det, och Margareta såg länge, vid nattlampans sken, på den späda, bleka flickan, som hon lofvat att moderligen älska och vårda och hvilken i dödlik slummer låg utsträckt framför henne. „*Herre lär oss betänka att vi dö måste, på det vi måge förståndige varda,*“ ljöd det i djupet af hennes själ, och så – somnade äfven hon.

Andra morgonen samt derpå alla söcknedagar under de tre första veckorna af Margaretas vistande på Winäs, sade Grefvinnan till henne vid frukostbordet: „Augusta kan kanske få vänta med att börja några lektioner tills i morgon.“ Margareta – som visste att man läser för att lefva, – men lefver ej för att läsa – bugade bifall tigande och började inga lektioner.

Undertiden blefvo Augustas och Margaretas rum så trefliga; denna sednare var så vänlig, mild och jemn – och hennes egna företag så nöjsamma att se på, att Augusta, när Grefvinnan för nittonde gången ville befria sin dotter ifrån mödan att sysselsätta sig, afbröt Modern, sägande lifligt: „Nej vet Mamma jag har just riktig lust att försöka om det kan vara så roligt att arbeta med Bonne Amie, som det ser ut.“

„Som du vill mitt barn“ var Grefvinnans svar, och Margareta installerades sålunda i det som Augusta förklarat vara hennes endaste åliggande, samt bibehöll äfven då till Elevens alltjemt växande förundran, sitt

saktmod och vänliga utseende.

Ty värr tröttna somliga lynnen vid allt, äfven vid att ständigt väl bemötas. Augusta började finna en viss tyngande enformighet i de, utan något slags stormar aflöpande lästimmarne. Hennes i början återhållna misslynne återkom så småningom med alla hennes öfriga fel i släptåget och snart vankades dagliga och stundliga utbrott deraf med hvilka hon, så till sägandes tycktes vilja pröfva, huruvida hennes Bonne Amies lugn verkligen var orubbligt. Margareta, å sin sida, försigtig nog att ej låta inveckla sig i någon strid, hvarur hon icke var säker att utgå segrande, *märkte vanligtvis icke* Augustas dåliga lynne, eller ock undanröjde hon oförmärkt de skenbara anledningarna dertill, och der detta icke hjelpte, var tystnad och bortläggande af hvad sysselsättning de hade för sig, hennes enda förebråelse.

Besynnerligt nog, blef denna tystnad, beledsagad af Margaretas vid dylika tillfällen grufligt uppretande, emedan lugna och milda blick, alldeles odräglig i Augustas tycke, och hon yttrade en dag till sin Kammarjungfru, i hvilkens sällskap hon annars, sedan Margaretas ankomst, fann allt mindre och mindre behag: „Mamsell Brinck och Mademoiselle Saint George blefvo åtminstone onda och grälade, och slutade alltid med att glömma hvad de voro onda för . . . . . Denna Bonne Amie hvarken grälar eller blir ond. Det är alldeles för horribelt.“

„Vet Fröken hvad, jag tror hon är både falsk och helig, och tror sig vara något präcktigt. Vore jag som Fröken, bad jag Grefvinnan att bli af med henne.“ . . . . . Sista orden af det goda rådet dogo bort på Kammarjungfruns darrande läppar, ty Margareta, som utan att höras, kommit in, stod nu framför de bägge språkande. Vid hennes åsyn öfverhöljde en blossande rodnad Augustas kinder, i hvilkens själ något rörde sig, liknande samvetsförebråelser, men Margareta såg ut som vanligt, – det kunde således vara möjligt att hon ingenting hört. Augusta smickrade sig dermed och utan att så noga veta hvad hon ärnade företaga stadnade hon i rummet, hvilket Kammarjungfrun hufvudstupa lemnat.

„Klockan är fem“ sade efter en stund, Margareta.

„Jag har ondt i hufvudet, jag kan icke läsa“ svarade Augusta.

Margareta såg på henne; Augusta träffades af hennes blick.

Augustas förskräckelse nyss vid åsynen af Margareta, samt det missnöje med sig sjelf och Kammarjungfrun, hon ej kunde låta bli att hysa, frambröt hos den retliga flickan såsom vrede. Glömmande sig för första gången helt och hållet emot Margareta sade hon: „Hvarföre ser Bonne Amie på mig? Kanske Bonne Amie icke tror mig? Det är en stor skam af Bonne Amie att tro att jag ljuger,“ kastade sig på en soffa, och en störtflod af tårar gaf nu luft åt hennes inre oro. Konvulsiviska snyftningar och ryckningar, af hvilka Augustas fordna omgifning på det högsta uppskrämdes, följde på det första våldsamma utbrottet, och när dessa äfven något saktat sig, framräckte Margareta, som lugn och tyst åskådat hela uppträdet, ett glas vatten åt Augusta, hvilket hon så häftigt sköt ifrån sig, att det nära flugit ur Guvernantens hand. En suck undfor denna härvid. Utan att säga ett ord, ställde hon glaset på ett bord bredvid soffan och gick ut i det yttre rummet, lemnande sin vrångvisa Elev i en ensamhet, den hon, i likhet med alla på orätta vägar stadda, fruktade mer än allting annat.

Augusta hade hört Margaretas suck. – Hon kunde ej uttyda den – men började tänka på sitt uppförande – för trotsig dock att för sig sjelf eller andra erkänna sina fel, beslöt hon att tillgripa sitt vanliga medel att döfva tid och tankar, nemligen en Roman. Olyckligtvis hade hon förskaffat sig den hufvudverk, om hvars verklighet hon nyligen trott Bonne Amien tvifla, och hennes uppsvullna ögon och bultande tinningar tilläto henne knappt att skönja bokstäfverna i boken – hon begynte leds – känna sig högst olycklig, och slutade med att längta efter någons ankomst, om det än vore sjelfva Margaretas.

Denna hade ifrån det andra rummet noga följt alla hennes rörelser. Hon såg att Augusta blifvit stilla och syntes fördjupad i allvarsamma tankar. – Ännu ett qvart lät Margareta henne lugna sig, innan hon gick in till henne och sade, sättande på sig hatt och handskar: „Det är så vackert väder, att jag går ut. Det kunde göra Augusta godt, att följa med mig.“

„Om jag får, vill jag mycket gerna gå med Bonne Amie “ svarade Augusta sakta och ödmjukt, och var – något högst ovanligt – i ett nu färdig till aftåg.

Uppfostrare hafva orätt i att ej emellanåt med sina Lärjungar vistas i Guds fria natur, der det rent menskliga oförmärkt återtar sin öfvervigt öfver all förkonstling, som inom väggar och tak, så lätt insmyger sig äfven i de heligaste förhållanden på jorden. Margareta visste detta och hade nu ytterligare bevis derpå, under en någorlunda lång vandring med sin Elev i den „dristigt sköna och majestätiskt vilda“ trakten omkring Winäs.

Det var den tid af året då sommarn ännu gerna kunde kallas Vår – denna tid, så härlig i Norden, att äfven Solen älskar att betrakta den. Det började blifva afton. – Icke ett löf rördes, och likväl uppfylldes luften af balsamiska ångor. – Med ett ord, det var en helig qväll, och menniskan kunde icke förblifva det enda oheliga deri. Farorna försvunno ur Augustas panna; hennes mulna blick klarnade; leenden återkommo på hennes läppar – hon kände behof af att närmas Margareta, och ett stilla samtal egde rum, hvarunder dagens mindre angenäma händelser å ingendera sidan vidrördes. Augusta ville nog gerna hafva bett om förlåtelse, men hon visste icke huru tillkännagifva denna åstundan. Ingenting hade hon sagt, när de återkommo hem, men hon tyckte inom sig, att hennes nuvarande Bonne Amie, eburu ej lik de förra – var mycket beskedlig. Hon tyckte så än, när hon lade sig, sade Godnatt – kunde dock icke få fram något undskyllande ord, fastän otaliga inledningar till den svåra saken korsade sig i hennes hjerna. – Slutligen trodde hon, det Margareta somnat från alla ursakanden – hvilka således måste uppskjutas till morgondagen – och hon ämnade sjelf också försöka att sofva, när en blixt belyste rummet med sitt hemska sken och borttog all sömnaktighet ifrån henne.

Ett allvarsamt åskväder hade dragits ihop öfver Winäs. Augusta låg länge och såg de blekröda blixtarne, samt hörde åskans dofva mummel, och den besynnerliga susning, hvarmed luften helsar detta härliga fenomen. Ifrån sin spädaste barndom hade hon varit rädd för åskan och hennes räddhåga blifvit underblåst – likasom alla hennes öfriga svagheter. För henne, van att vid dylika tillfällen samla halfva huset omkring sig, att hafva en mängd ljus upptända i rummet, på det blixtarne icke måtte ses, m. m., var det grufligt att, som hon trodde, ensam uppbära tyngden af en så förfärlig natt. „Är Bonne Amie vaken,“ frågade hon slutligen, då hon ej mer var i stånd att i tystnad framhärda.

Margareta svarade Ja.

Efter en stund frågade Augusta åter: „Är Bonne Amie icke rädd för åskan.“

„Det är jag ej och har aldrig varit det,“ blef svaret.

Åter en lång tystnad. – Åskan hade närmats betydligt. Slag följde på slag och blixt på blixt och ett våldsamt regn hotade att sönderpiska fönsterrutorna i rummet.

Augustas räddhåga hade stigit till sin höjd. „Om jag icke varit ond på Bonne Amie i dag, så vore jag kanske icke heller rädd“ utbrast hon i sin ångest, och dessa ord voro knapt utsagde, förrän en blixt uppfyllde rummet, och ett förskräckligt dunderslag tycktes uppskaka det gamla huset ur dess grundvalar. – Åskan hade slagit ner på en af gårdens åskledare.

Alldeles utom sig flög Augusta upp, bort till Margareta, kastade sig på hennes säng och tryckte sig krampaktigt intill henne, som utan att fästa sig vid hennes uppskrämdhet sade till svar på hennes sednaste

yttrande: „Är det blott derföre Augusta är rädd, så tänker jag det framdeles ej skall blifva svårt för Augusta att öfvervinna sin räddhåga.“

„Bonne Amie, Bonne Amie, kalla mig du igen som i förmiddags,“ sade den skälfvande flickan och lindade sina armar omkring Guvernantens hals. – Augusta var af naturen utomordentligt behaglig och denna bön framförde hon på ett sätt, som rörde Margareta. Denna insåg dock, hvilken del flickans egoistiska fruktan hade uti hennes ånger och att det icke var värdt för mycket lita på dess varaktighet. I ställe för att under Augustas nuvarande exalterade tillstånd taga löften af henne, dem hon efter åskans försvinnande skulle finna omöjligt att hålla, strök Margareta, hennes yppiga bruna lockar ur ansigtet och klappade henne lindrigt på hufvudet – hvilken af Margareta sällsynta smekning gjorde djupt intryck på Augusta, som utropade kyssande flere gånger Guvernantens hand: „Bonne Amie håller väl ändå litet af mig!“

„Derom hoppas jag nog kunna öfvertyga dig mitt barn,“ svarade Margareta och Augusta tyckte det hon var alldeles icke rädd mera. Åskan hade också aflägsnat sig mycket, ovädret var stilladt, hvarföre Margareta rådde sin Elev att åter begifva sig till sin säng, der hon ändtligen somnade från dagens alla mödor och besvärligheter.

Visserligen förutsåg Margareta, att den lätt hänförda Augusta, oaktadt detta uppträde, snart åter skulle *blifva ond på Bonne Amie,* – men hon var glad att veta det någonting redan talade för henne i Elevens hjerta, och ansåg sig i följd deraf, halfvägs till målet. Hon bedrog sig ej, ty fastän åsknatten fort tycktes blifva bortglömd, och oberäknadt många fall och återfall af Augusta i sina fordna vanor, blef Margaretas inflytande på henne allt mera stadgadt. – När Margareta vistats ett halft år på Winäs var Augusta redan icke mer som fordom. – – Men i stället att ingå i detaljerna af hennes förbättring torde det här tillåtas att göra reda för huru, och efter hvad grundsatser Margareta handlade att tillvägabringa den.

IV. KAPITLET.

Fordom i sin rike Faders gästuppfyllda salar, hade Margareta hört omtalas sannolikheten af ett gemensamt stamspråk för jordens alla tungomål. Lemnande bevisen för och mot dess tillvaro åt de Lärde, åtnöjde hon sig med att tro, det ett urspråk finnes, hvarpå Gud tilltalar menskligheten. På detta hade alla tiders Vise *stafvat* och der de lyckats i sina sträfvanden, alla *hoplagt* samma ord, hvilkas få, öfversinligt enkla ljud de sedan upprepat för den, på resultatet af deras arbete väntande menniskomängden, – – med denna Tro i sin själ hade Margareta, utgående i verlden, der blickat omkring sig.

Hon hade sett barndomen, „knäböjt för dess oskuld,“ och i sitt hjerta upptagit barnens bön: *Inled oss icke i frestelse,* som strålar ur deras blick hvar gång de, väntande hjelp, glädje eller upplysning af de Stora, ställa sig framför dessa, som endast alltför ofta afspisa dem med isande hårdhet, mördande liknöjdhet, eller förderfvande klem. Hon hade sett rysliga, nästan otänkbara följder af denna böns missförstående, och ömkat det svaga menniskoslägtet, som ifrån första dagen af sitt vistande på jorden intill den – sista, inom sig bär möjligheten af fall, – men denna känsla af medömkan, förenad med en hos Margareta orubblig Tro på Skaparens Förbarmande godhet, hade ledt henne bort att nedfalla tillbedjande för Korsets Hemlighet, och med detsamma uppenbarat de menskliga Lärarnes åliggande, att utsöka hvad munart deras språklärande, deras alltre’n språkförbistrade bröder förstå eller tala, och för dem uttyda Guds Ord, hvilka, ehuru blott en gång, fullkomligt rent uttalade på jorden, dock det runda klotets alla, med lefvande Anda begåfvade invånare skulle kunna fatta och sig tillegna.

Någon har sagt att man måste känna målet förr än banan. Sådant var åtminstone fallet med Margareta, hvilken likväl ej dröjde att åt sig uppródja en väg, den hon, sexton år gammal beträdde, på egen begäran af

sin förträfflige Fader anställd såsom Heddas Guvernant. På bägge systrarnas bildning hade den efterföljande tiden en genomgripande inflytelse. Bland det hufvudsakligaste Margareta lärde, under sitt på en gång allvarliga och förtroliga umgänge med den älskvärda, Margareta dock i själs och snillegåfvor underlägsna Hedda, var att icke blott i tanka och ord, utan äfven i gerning vörda sin Elevs Individualitet – det svåraste vanligen för Lärare, hvilka icke dess mindre egentligen aldrig borde, aldrig skulle låta *sin* personlighet skymma undan de åt Lärjungen ämnade strålarne från en Sol, mäktig att upplysa alla, värma alla efter en hvars särskilta behof.

Men om Margareta understödd af Föräldrarnes råd och dåd, af Systerns oskuldsfulla, rena sinnelag lyckats i sin vård om henne, om Hedda Aldén, hvilken kanske, född under en annan stjerna, blifvit en svag, lättsinnig och vankelmodig varelse, nu alltmer utvecklade sig till en redbar och pålitlig qvinna – af allt detta hade Margareta blott lärt känna de ljusa sidorna af uppfostrare-lifvet. De öfriga återstod det henne att få kunskap om på Winäs, der allt tycktes hafva sammanträffat till hennes nya Elevs förstöring.

Augusta C. var enda dotter af Föräldrar, hvilka, utom henne, af en talrik familj endast fått behålla sin äldsta Son, och med oinskränkt kärlek omfattade henne, hvars lif de önskade göra så sorgfritt på jorden, som om denna vore – sjelfva Paradiset. De glömde att det onda inkommit i verlden der det under mångahanda skepnader insmyger sig hos menniskan; de sökte allenast ifrån yttre bekymmer befria sitt barn, och tänkte ej, att icke blott stormar och frostnätter, utan äfven en inifrån gnagande mask kan borttaga blommornas fägring, och jemna dem förvissnade, med marken.

Väl kunde deras dotter kallas en blomma. Hennes skönhet, hennes naturliga älskvärdhet gaf henne rätt dertill; men i hennes tidigt yttrade nyckfulla, oroliga lynne och lätt till ytterligheter uppdrifna sinne, hade Försynen nedlagt en varning till Föräldrarne om vådan, att låta denna ömtåliga planta alltför fritt utveckla sig. Den blef ouppfattad och Augusta förfors.

På henne vid åtta års ålder kunde redan Föräldrarne icke i ringaste mån verka. De måste söka ombud emellan sig och sitt barn. Då remnade den bofälliga byggnaden. Augusta van att se allt hänföras till sig, hade helt enkelt betraktat sin vilja som den medelpunkt, kring hvilken det hon kände af verlden hvälfdes. – Hennes Guvernanter började tala om Ondt och Godt; men då de, den ena efter den andra, tilläto eller måste passivt medgifva, att Eleven gjorde hvad de förklarat orätt vara, blef det allt värre och värre med denna, hvars af Guvernanterna uppväckta samvete, utan att förmå något öfver hennes otyglade passioner, i längden alstrade ett odefinieradt missnöje med allt, som undergräfde hennes helsa, hvarpå följde, att sjuklighet, egentligen en verkan af hennes dåliga uppfostran, åter blef en orsak dertill.

Så stodo sakerna, när Margareta ankom. Hennes klara, oväldiga blick hade snart genomträngt C–ska familjens förhållanden. Den betänkliga rubbning ur dess första fysiska och moraliska jemnvigt, som redan föregått hos Augusta, upptäckte hon oförtöfvadt och med en smärta, den der nära stegrades till bäfvan, då hon rätt hunnit utröna huru djupt det Onda tärt sig in i Augustas hjerta, som också af de flesta redan förklarades ohjelpligt förderfvadt. Men Margareta fällde icke modet. Hon trodde, att när en fullväxt syndare kan stå upp och gå till sin Fader, måste barnet, äfven det i synd halft utvecklade, kunna göra sammaledes – hon insåg att det första, det angelägnaste i afseende på hennes Elev, var att mot dess i och med sig sjelf sönderfallande Väsen uppställa någonting fast, någonting orubbligt, der *alla stolta böljor måste sätta sig,* och stilla och under ytan arbetade hon på detta någontings uppbyggande.

Qvinnan måste lita på någonting, det vill säga *tro*. Ett innerligt behof af tro, eller såsom det vanligen kallas, af stöd, yppar sig derföre redan hos den späda flickan. Beklagansvärd den, som icke finner något föremål att höja sina blickar till, hos hvilket hämta lugn och styrka och säkerhet. Hennes första villrådighet sprider kanske sin förslappande verkan igenom hela lifvet, och dess fullmogna frukter heta sanningslöshet och egoism.

Augusta hörde till dessa beklagansvärda. Af naturen vacklande, ej stödd af sina Föräldrar, som från sitt barns ledare, förnedrat sig till dess smickrare och verktyg – okunnig om annat än att allt kunde kullkastas eller åtminstone skakas af invändningar – dertill utrustad med en inbillning, af hvilken gränsen mellan verklighet och ickeverklighet lätt öfverskreds, hade hon småningom blifvit egoistisk, opålitlig, osann, och sedan kroppskrafterna äfven börjat svika, nästan alldeles förbryllad. – – Och hvad vore väl barnet, hvad vore den fullvuxne utan sanning, utan Tro. Försöken att uttänka det J, som törhända ären hågade att förneka den grundsten, hvarpå menniskans värde hvilar, och J varden finnande, att någonting gifvit, någonting evigt måste vara och af oss erkännas, om vi ej skola förgås i elände. – Om detta någonting vittnar ju också barnets första leende emot dess Moder – Deri är redan fröet till Salighet. Finge det alltid uppblomstra! 2

På detta någonting, på denna *lyftande* punkt utom menniskan, olika benämnd, emedan olika uppfattad, hade Margareta ett namn, men hvilket hon icke nämna vågade för sin Lärjunge. För dennas förstämda, dallrande själ, var det Högsta för Högt, det Bästa för Godt, det Obegripligaste alltför Obegripligt. Augusta måste bringas till att ana det. Hon måste *nödgas* till aktning, förtröstan och kärlek, men föremålet för dessa känslor, i deras första uppspirande måste vara synligt – att så säga handgripligt. Margareta insåg det hon fick vara detta föremål. – Frimodigt, men ödmjukt, aldrig glömmande det mål, hvartill hon sjelf blott var medel, sökte hon tillvinna sig Augusta – på hvad sätt är redan antydt i förra kapitlet.

Margareta undvek sorgfälligt att komma i uppenbar strid med henne. Allt hade då varit förloradt, alldenstund Augustas Föräldrar icke tvekat att uppoffra dotterns framtida sällhet för hennes ögonblickliga behag, och Margareta å sin sida, oaktadt allt saktmod och fördragsamhet, just för Elevens skull, ej var sinnad att bortgifva en hårsmån af sin värdighet. För det mesta gick hon också i allt, mycket för rakt på sjelfva saken, för att uppehålla sig vid dess tillfälliga yttringar. Då af ett ondt träd icke kan komma god frukt, kan man icke heller billigtvis af ett sjelfviskt, sanningslöst hjerta vänta godhet och uppriktighet, eller ihärdighet samt sjelfbeherskning af ett nyckfullt, förklemadt sinne – så tänkte Margareta, förvånades icke engång öfver Augustas vildaste utflygter, utan sökte blott till en början göra dem så sällsynta som möjligt.

Augusta hade såsom alla menniskor, stundom ljusare ögonblick; dem brydde Margareta sig icke heller om att framkalla, ty änskönt de, under deras feberaktiga uppflammande uppdagade stora, fastän missledda naturgåfvor hos den unga flickan, voro de henne icke nyttiga, då öfverretning och förslappning gerna räcka hvarandra handen, och då dessutom lugn nödvändigt måste anskaffas, om ej äfven hennes fysik helt och hållet skulle upprifvas.

Lugn trodde Margareta heta frid, när det är klädt i högtidskläder, och frid finnes ej hos edsbrytaren. Hvartill gagnar det alltså, att af någon utan välde öfver sig sjelf, locka löften, dem han ej skall hafva kraft att hålla. Vet man då ej, att menniskan, huru djupt hon än må vara sjunken, alltid kan sjunka djupare, vet man icke, att menniskan, vid hvarje nytt bevis på sin egen föraktlighet, måste alltmer förhärda sig, om hon ej skall erkänna sig usel? O att man betänkte detta, aldrig tvunge någon att förlika sig med sina fel, ty „hela den men„niskan måste blifvit grund och kal, som kan „säga till sig sjelf, och dervid förblifva obe„kymrad! „Jag är ingenting, jag vet ingenting, „jag tror ingenting.“

Margareta hade behjertat detta – ansåg derföre vådligt att öfverbevisa sin Elev om dess talrika brister, och lät henne, när hon emellanåt greps af någon sådan öfvertygelse, såsom det syntes, på egen hand äflas dermed. Men undertiden var Margareta en så lugn åskådarinna af dessa bristers synbara framträdande – hon tycktes dervid beklaga Augusta så mycket – hon var så mild, men sig ständigt så alldeles lik, – Augusta så nära, men likväl så helt och hållet utom hennes attraktionssfer, att Augusta slutligen började finna, det hennes vänliga, ja vänligaste Guvernant var ett af henne fullkomligt oberoende Väsende. Denna upptäckt förvånade Augusta ofantligt, och i anledning deraf visste hon sedan en lång tid icke, om hon var ond på sin Bonne Amie, eller ock rädd för henne.

Lyckligtvis var Margareta så innerligt, så hjertligt god, att något rimligt skäl till vrede ej kunde framskaffas. Augusta måste finna sig vid att vara rädd för den Mamsell, som *blott var kommen att läsa med henne.*

Den kloke Dumbom lär nog, fastän hans Biograf ej upptecknat det, – hafva sagt, att den som är rädd, ej är modig. Icke heller månde han, (den rädde) inom sig hysa synnerliga föreställningar om sin dråplighet. Åtminstone fick Augusta sällsamma tankar. – – Så högst betydande, som hon förr trott sig, torde hon nog icke vara – hon blef ju liksom blyg vid blotta åtankan af Margareta. – Blyg är man för Främmande, så länge man icke känner dem – månne hon ej kände Margareta? – Var ej denna som alla andra, åt, drack, sof, talade äfven, fastän just icke så särdeles mycket?. . . Visserligen var Margareta lik andra menniskor, – men – – egentligen grufligt lik sig sjelf. – Hur kunde hon alltid tycka om detsamma? Hur kunde hon komma ihåg allt hvad hon sagt, och alltid säga detsamma? Hvarföre blef hon aldrig ond, aldrig ledsen? – – Hur kunde man vara blyg för henne, och ändå finna sig allrabäst i hennes grannskap? – *Hvarifrån* allt detta?. . . .

Dessa in i hvarandra länkade tankar och frågor hade långsamt – större delen af ett år förflöt derunder – och Augusta sjelf ovetande, ledt henne dit, der hon väntades af Margareta, som med en Moders ömhet skådat den unga flickans första steg sig till mötes, och måst använda all möjlig sjelfbeherskning för att qvarstadna på sin en gång intagna plats och ej ila till den vacklandes hjelp.

Augusta var nu kommen till en fråga, hvars svar, en dag utletadt, skulle föra henne vida – hädanefter vandrade Guvernanten troget bredvid sin Elef.

V. KAPITLET.

d. 16 Okt. 1815.

Min godaste Margret.

Min näst Mamma och dig bästa Vän (på jorden förstås) Gudfar R., var här i går och sade att om jag så ville fullskrifva ett helt ris papper till dig, skulle han taga det med sig, då han, den lyckliga menniskan!! på sin uppresa ämnar hälsa på dig, och du kan se af medföljande lunta om jag begagnat hans tillbud. Han sade äfven att han skulle berömma mig för dig, hvilket jag försäkrade vore öfverflödigt, efter jag sjelf i mitt bref tänkte göra det, och dessutom i mina skrifvelser aldrig underlät den der nödvändiga formaliteten. Jag skyndar således att anföra:

1:o Alla flickorna i min afdelning utmärka sig genom sedigt och ordentligt uppförande samt nit vid sina sysslors förrättande, hvilka nu väl inskränka sig till stafning och stickning, men så är det en god början alltid, och jag skulle rätt gerna kunna låta dem läsa B–A–BA för dig, och visa dig deras i verk varande strumpor och strumpeband, och då till och med låta dem intyga att jag, af vördnad för och hugkomst af en viss Margaret, städse låter dem under min tillsyn, sjelfva upptaga hvad maskor de haft det stora missödet att fälla, i ställe för att i egen hög person åtaga mig det besväret, fastän detta, som du vet, både vore roligare och ginge fortare för sig.

2:o Är jag lika rödblommig och munter som när du var hemma.

3:o Mamma sade härom dagen, men – nej, det kan jag icke skrifva. Hon sade bara någonting, som gjorde att jag i mitt hjerta välsignade dig, hvilken jag ändå till stor del har att tacka för det hon sade.

4:o Jag vet ej hvad språk jag skall bruka att få dig att begripa huru mycket jag håller af dig, och det förtjenar beröm, när jag likvisst, likväl, det oaktadt, vet, att jag aldrig kan blifva så bra som du. Ja, ja, när jag rätt

betraktar saken, borde jag vara afvundsjuk på dig och puttra och grina illa, men det är nu så en gång min ädelmodiga natur att glömma, öfverse och förlåta. Tillåt att jag af idel blygsamhet här afbryter mitt på långt när icke fulländade Äreminne. . . . .

I går var min namnsdag som du väl vet, om du ser efter i Almanachan. Gudfar, som förmodligen hittat på att komma just den dagen för att hafva ett vackert skäl till presenter, gaf mig många penningar att göra hvad jag ville med. Också är vårt yttre rum så trefligt i dag, ty der står en ländstol, nästan alldeles lik den, som Mamma tyckte så mycket om i Stockholm. Ser du, till den tog jag ej af dina pengar. Jag skall väl också någon gång hafva roligt jag! Äfvenledes gaf en af flickorna mig i går en törnrosbuske i en den allra älskvärdaste kruka, och jag blef så glad, att, glömmande min Skolmästarevärdighet, jag först kysste flickan och sedan flera af de halft utspruckna knopparne. Min buske står i yttre rummet och jag ser allt till honom emellanåt – men jag vet icke hur, i går afse höll jag ändå på att blifva missnöjd med honom – han narrade mig att tänka besynnerligheter. Rätt som jag stod i fönstret och betraktade honom började jag komma ihåg vår vackra trädgård med det lilla nätta drifhuset. Jag tyckte det var skada att vi ej fingo behålla dem. Jag inbillade mig, att de, som nu äro der, icke hafva samma nöje af blommorna och träden, som jag – så när hade jag fått stygga tankar, men jag vände mig om, såg Mamma spinnande och – strax satt jag hos henne och sydde bort alla dumheter.

Detta skrifves, emedan du skall veta allt om mig; derföre skall du också veta, att jag sedan du rest, tänkt mycket, börjat inse mycket – ibland annat en skymt af nytta deri, att du lemnat den lilla stackars Hedda, som nu får sjelf fundera ut det rätta, och icke strax se det på ditt ansigte. Ack när ser jag det åter?! Nog sades det i den gamla, goda tiden, att jag skulle göra hvad *jag* fann bäst vara, men så visste jag alltid, att hvad du gjorde var det bästa, och så apade jag efter på bästa sätt, och hann likväl alltid att gråta tre gånger, innan den långsamma Margret fått en tår i sina ögon, och att skratta väl sina sex, medan Högstdensamma Margretan drog på mun. Ja – nu får jag hjelpa mig sjelf, och lefver på följande sätt. Stiger upp klockan 5, läser, städar och har allt i ordning till Mamma kl. 7, då frukost ätes – arbetar sedan till 8, då flickorna hafva sina fyra timmar. Kl. 12 tänkes till middag – kl. 1 derifrån och sys tills flickorna åter hafva sina fyra timmar. Jag gifver dem imellanåt en stunds ledighet. Då skulle du höra och se! Jag är rädd jag ibland leker med. – Sedan de gått, sysslas med hvad dagens behof kräfver till 8, då qvällsmat spisas – efter den kan väl hända, att jag någongång tar mig frihet och läser litet högt för Mamma – klockan 10, senast 11 sofves – så gå veckorna. Söndagarna gås i kyrkan, spatseras utom staden med sin Moder, när väderleken det tillåter, hvarföre man är ganska förnöjd när Söndagshimmelen är molnfri. Återkommen hem skrifver man till sin Syster, läser, eller öfvar sig i hvad man af henne lärt, hvarpå närliggande uppsatser kunna tjena till bevis. – Alla dagar tänkes på en Fader, som manar godt för en i himmelen, på en Mor och Syster, som göra detsamma på jorden, och man är glad och skrattar och narrar någongång sin Mor att skratta med. Jag tycker just att Mamma ser raskare ut – hennes ögon äro ej mer så dåliga. Farväl nu min egen Margret. Det som stod inne af hyran för förledet år är nu betaldt – – nästa halfår också. Ved är köpt för vintern, Säd likaledes – allt på din befallning. Skafferiet är fullt. Om jag ändå kunde skicka dig en bit af vår korf – den är helt och hållet af min tillverkning. När Gudfar reser ner, hämtar han hos dig mina öfversättningar och öfriga Samlade Skrifter, dem du till dess har rättat, nota bene, om något fel på eget bevåg, utan min vetskap möjligtvis insmugit sig deri. Farväl än en gång min Vän, min Syster. Mamma och jag bedja alla dagar för din Elev. Måtte du af henne få glädje! Helsa henne från någon, som afundas henne lyckan att ständigt vara när dig. Gud bevare dig åt din *Hedda*.

Om min visa Syster skulle frestas att tro, det jag, hennes ovisa Syster, af okunnighet om Grammatikens kapriser (besynnerligt nog, att hon får hafva sådana, dem alla rätta sig efter, och jag fick inga ha –) i början af detta bref skrifver *godast,* så bedrager min visa Syster sig. Min bästa Margret är ingalunda detsamma som min godaste Margret, och när jag någon gång skrifver Grammatikor, skall jag ej undgå att rätta den der felaktiga Superlativen.

———

Utdrag ur Margaretas bref.

Winäs Nov. 1815.

Min goda Mamma.

Hittills har det varit mig omöjligt att besvara de kära brefven jag emottog af vår Vän R. Augusta har varit sjuk. Ett par dagar misströstade Läkaren om hennes räddning. – Nu är hon mest återställd, och Doktorn, en ovanligt klok och skicklig man, lofvar att „hålla henne friskare“ nu än före denna sjukdom, i hvilken jag med visshet tror att hon sparades, för att blifva god och lycklig på jorden. Ett par nätter yrade hon – hennes lifliga, alltför yppiga fantasi röjde sig derunder, och jag tackade Gud, för det jag, genast vid min hitkomst insåg nödvändigheten att tygla den. – Som dåligast led hon ingen när sig utom Doktorn och mig; åsynen af de förtviflade Föräldrarne oroade henne förmycket, och Doktorn nödgades aflägsna dem, då Grefvinnan sjelf af sorg sjuknade. – – Nu är allt förbi. Jag har varit frisk hela tiden. . . . .

Det var på Pappas födelsedag, som Augustas lif kunde anses tryggadt – jag hade knappt trott, att denna mig så dyrbara dag, kunnat blifva det än mera. – – – – – – – – – – – – – – – – – –

Hedda hälsar jag blott i dag och tackar för hennes bref, så likt henne sjelf, att jag innerligt gladdes deråt. Ett par af hennes uppsatser har jag genomögnat och märker, det hon läser bäst utan böcker, såsom hon ju fordomsdags påstod sig bäst lära sina lexor, när hon sjöng och dansade dem igenom. – – – – – – – – – – – – – – –

Vi stadna här i vinter. Doktorn har rådt dertill för Augustas skull. Hon vet ingenting derom, ty Grefvinnan fruktar det vissheten att tillbringa en hel vinter på landet, kunde verka ofördelaktigt på hennes ännu klena hälsa. Jag vågar emotse en tid, då Augusta kommer att trifvas öfverallt, der Försynen ställer henne . . . .

Grefve Carl, Augustas Bror, väntas hit med familj till Jul. Vid underrättelsen derom, skiftade Augusta färg. Jag trodde att någon aning om Stockholmsresans uteblifvande uppstått hos henne, men fick snart veta orsaken till hennes märkbara rörelse. Hon hade aldrig kunnat hålla af sin bror, sade hon – och alltid haft ledsamt, när han var hos Föräldrarne. Likvisst skulle hon måhända nu mindre bry sig om att han kom, sedan jag blifvit hennes Bonne Amie. Häraf drog jag mina slutsatser, och efter hvad jag annars hört, måste Grefve Carl och hans hustru, född Grefvinna**, vara ypperliga menniskor.

. . . .

Winäs Nyårsdagen 1816.

Hvad kan jag i dag säga min goda Mamma, min Hedda? Gud välsigne Eder – oss alla, det är det första, det sista, det enda jag förmår att yttra. . . . .

Huru gerna hade jag ej firat Julen med Eder!

– – – – – – – – – – –

Åtskilliga större samqväm utom hus har Augusta för Doktor S. ej fått bevista, och dermed har jag varit mycket nöjd, ty stora sällskap äro henne för det närvarande, i intet afseende nyttiga. Hon tyckes ej hafva saknat dem, utan roar sig hemma uppriktigt och barnsligt med sina Brorsbarn, tvenne älskvärda varelser, en gosse af omkring fyra och en flicka af två år. Aldrig förrän nu, har hon funnit nöje i att leka med barn, säger

hon sjelf och påstår sig nu vara lika rädd för Broderns afresa, som hon fordom varit det för hans ankomst. – Det är endast misstag att menniskorna blifva onda – detta blir allt klarare för mig och med detsamma växer min kärlek till Eder, mina goda Föräldrar, som så ömt och upplyst vårdat min barndom. Hafven tack – i evighet tack derför. –

– – – – – – – – – – –

Grefve Carl och Grefvinnan Emilie bedrogo ej min väntan. Numera, sedan jag lefvat med dem, begriper jag hvad *Adel* skulle betyda, och en annan gång vill jag söka att förklara det ordet för Hedda, hos hvilken jag tyckt mig finna böjelse för Jakobinism allt se'n den märkvärdiga dag, då Matilda Br. slog sönder hennes stora docka, och sade sig ej behöfva bedja om förlåtelse, eftersom hon var Fröken och Hedda bara Mamsell. – Jag väntar att af Hedda snart få veta om jag misstager mig häruti – och är öfvertygad, att, om hon lärde känna unga Grefve C–s skulle hon förlåta dem deras Högvälborenhet. . . . .

De hafva varit mycket goda mot mig. Emilie till och med förtrolig, hvarigenom jag fått tillfälle att skåda in i hennes rena själ. Hennes man, som, – jag kan ej finna något annat uttryck – tillber henne, kallar henne en himmelsk varelse. Måtte han ej vara mera sannspådd, än han tror! Lätt kan man vid hennes åsyn falla på den tankan att hon ej länge får tillhöra jorden, och sjelf väntar hon sig det icke. Under loppet af sommaren skall hon åter blifva Moder, och tror sig ej öfverlefva den tiden. Detta sade hon mig i går och tillade: „Tro ej, att denna aning är en sjuklig, mjelt„sjuk grill af mig – Jag vet att lif och död „äro i Guds hand, och att Han ensam råder, „deröfver, men jag är så lycklig – Jag känner „att detta ej kan vara länge." När hon sagt dessa ord kom hennes man bort till oss. Aldrig förgäter jag den blick hon fästade på honom. Han bleknade derför – men hon talade glädtigt med honom, – när han åter aflägsnat sig, följde hon honom med ögonen och sade: „Om Ni visste hvad det är för mig att se honom lugn och glad." Jag kunde ej svara. Augusta och hennes barn sprungo nu fram till henne. Då glänste tårar i hennes ögon, hon lyfte upp sina barn och kysste dem – – jollrade sedan länge med dem och var intagande mild, som vanligt, hela aftonen – – – – – – – – Huru gerna jag än ville kan jag ej för Eder framställa en bild af denna ljufva qvinna, om hvilken man med Skalden måste säga: „Stjernan lik ur molnets slöja, Ängeln sken ur hennes kropp" – – – – – – – – – – – – – – – – – – –

Intet spår af knot, af nedslagenhet, icke ens af sorg öfver att lemna en jord, der hon allenast varit *för lycklig* kan upptäckas hos henne, som blott tycks med mera intensitet än vi andra, lefva de stunder hon tror vara sig ännu tillmätta. – – – – – – – – –

Augustas Mor skickade mig i dag in till sin sonhustru. Hon satt bredvid sin man – de hade hvardera ett af barnen på sitt knä. – När jag kommit in, såg hon på mig – Jag glömde hvad jag skulle säga – Hon märkte det, kallade mig fram till sig, tryckte min hand och språkade sedan muntert med oss alla. – – –

. . . .

Augusta helsar Hedda hjertligt, *„törs ej" be* mig helsa Mamma, men ville gerna se Eder. – Hälsa och friskhet knoppas på hennes kinder; min själ är uppfylld af glada förhoppningar – – Jag vet J bedjen med mig om deras fullbordan! . . . .

– – Farväl – – – – – – – –

VI. KAPITLET.

Den första årsdagen af Margaretas afresa hemifrån, skref hon till sin Mor. Fordna tiders minnen framställde sig lifligt. – Hon tänkte på sin Fader – honom hade hon älskat af allt hjerta. – Han var död – dottern långt

från de sina qvarlefvande – pennan föll ur Margaretas hand. – – På en gång öppnades dörren, Augusta störtade in, sprang fram till henne och ropade: „Bonne Amie! Bonne Amie! Kors Bonne Amie har ju varit rik!“

Margareta måste le åt hennes ifver. „Mina Föräldrar voro en tid ganska rika“ sade hon.

„Ja Bonne Amies Far var till och med rikare än Pappa.“

Margareta menade att det väl vore möjligt.

„Och Bonne Amie har också sjelf varit rik, men så ville Bonne Amie icke vara det, utan gaf sin Pappa allt.“

En fin rodnad drog sig öfver Guvernantens kinder. Hennes Elev hade, i hast, blifvit förunderligt kunnig. Hon svarade ej.

Augusta tystnade äfven – gick en stund af och an i rummet – brast i gråt, kastade sig i Margaretas armar och sade snyftande: „Förlåt, men jag kan inte låta bli att vara nöjd öfver att Bonne Amie blifvit fattig, ty annars hade väl Bonne Amie inte kommit till mig.“

Margareta tryckte sin första kyss på Augustas panna. Hon var djupt rörd, och i detta ögonblick än nöjdare med sitt öde än vanligt. Hon sade det åt Augusta, hvilkens hjerta liksom ville smälta bort i kärlek och tacksamhet.

Margareta måste lugna henne. Denna gången skedde det med ord; denna gången skiljdes Lärarinnan och Lärjungen ej, utan att det Högsta, det Heligaste namn kommit öfver deras läppar!

Margareta talade om den af Augusta beprisade skickelse, som fört dem begge tillsammans – *hon kallade den Försyn*. – Under djup tystnad åhörde den unga Flickan sin fromma Lärarinnas ej mer „förtäckta“ ord. Hon hade upphört att gråta, sammanknäppte medvetslöst händerna – en bön flög upp ur hennes själ – Augustas anlete var lyftadt upp emot stjernorna! – –

Men icke blott att ej upphäfva sig till enda verklighet ibland skuggbilder, utan äfven att under „det Oändligas tyngd“ icke sammansjunka, icke blifva till Intet, trodde Margareta åligga menniskan, och var äfven nu beredd att leda sin Elev förbi alla afvägar, på hvilka dennas retliga, excentriska sinne skulle kunna föra henne. – Oroliga, passionerade andaktssvallningar äro ej en dyrkan värdig den Lugne, Allsmäktige Allfadern. Det heter ju, att menniskorna skola tillbedja i anda och sanning; dock måste väl innan de mäkta hörsamma den heliga kallelsen, någonting hafva föregått i deras underliga väsen. Deras sig inbördes upprifvande förmögenheter, måste hafva funnit en punkt, hvari de alla kunna mötas, förlikas – – – Men hvar finna den?

I Försoningens Lära genljöd det till svar på denna vigtigaste fråga, i djupet af Margaretas själ. Ödmjukande sig för den, hade hon derur hämtat tröst och mod för motgång och medgång, förklaring på hvad hon trodde sig förmå utgrunda, kunna begripa – för det öfriga förtröstan till Gud, och under glädje och bäfvan tolkade hon för Augusta denna Lära.

Augusta skulle blifva Christen. – Kan man undra öfver att Margareta af alla krafter arbetade på detta höga måls uppnående? –

Allt som kan kallas verldsliga förmåner hade Augusta fått på sin lott, och redan en gång lupit fara, att såsom forntidens Tarpeja, qväfvas under den på henne sammankastade härligheten. Att framdeles undslippa ett dylikt öde, behöfde hon likväl icke ryckas ur sina jordiska förhållanden, endast lära rätt *värdera* dem – men detta var en svår uppgift för den unga, att man så må säga, med öfverdrift anstrukna flickan, som innan hon

kommit i beröring med Margareta, i likhet med alla tygellösa, utan betänkande ett ögonblick, nedtrampade hvad, som under ett näst föregående ögonblick varit hennes Afgud, och i ett nästföljande rätt gerna åter kunde blifva det.

„Hvarföre äro har inga Kloster? Jag ville bli Nunna. Då kunde jag få vara mest hela dagen i kyrkan, och äta lika dåligt, bo lika illa, och bära lika usla kläder, som den allrafattigaste, som i alla fall helt visst är åtminstone lika god som jag. Och dessutom är jag säker att Bonne-Amie då följde med mig“ sade Augusta en dag, och förundrades storligen åt Margaretas bestämda förklaring, det hon, såsom Nunna, fått umbära sin Bonne-Amies sällskap. „Nå hvad skulle Bonne-Amie då gjort“ frågade hon med halft sorgsen, halft förebrående ton.

„Rest hem, hulpit Mamma och Hedda med deras skola, och om Gud så velat, vårdat min Mor till hennes död“ var Margaretas svar, som uppkallade en blossande rodnad på Augustas kinder. Hon teg länge, smög sig slutligen intill Margareta, hviskade: „Bonne Amie skall kalla Winäs för hem“ och det talades icke mer den gången om Augustas håg för Klosterlefnad.

Några dagar derefter gingo de att aflemna kläder, Augusta nödvändigt velat sjelf sy åt en fattig torparhustrus sjunde, nyfödda barn.

Med barnslig glädje passades på detta åtskilliga tröjor och mössor af den unga sömmerskan, och hon var äfven ovanligt munter under början af deras vandring hemåt. På en gång tystnade hon och började gå efter Margareta, som hade för sed, att så vidt möjligt var, icke störa henne under dess funderingar. . . . . Tre fjerdedelar af vägen voro tillryggalagda, innan hon åter framträdde bredvid Margareta och sade, efter att hafva hostat ett par gånger: „Hvarför frågar Bonne Amie icke hvad jag nu hela tiden gått och tänkt på?“

„Jag ville icke vara nyfiken“ svarade Margareta, leende.

„Eller också vet Bonne Amie, att jag i alla fall, ej kan tiga länge – Ja – jag har gått och tänkt på hvad Bonne Amie sade härom dagen, när jag talade om det der, jag ville blifva, och jag kan icke hjelpa det, jag tycker att Bonne Amie och Hedda äro lyckliga. J kunnen göra något för Er Mor, gifva henne af de penningar J sjelfva förtjent, och laga hennes mat och passa upp henne. . . . . Hvad kan jag göra för Mamma, för Pappa? Allt hvad jag kunde gifva dem, skulle jag ju först fått pengar till af dem, och de behöfva dessutom ingenting. Ja, vet Bonne Amie, jag är nästan säker, att om jag än aldrig så gerna ville, fick jag ej en gång vaka hos Pappa, när han har sin gickt.“

„Du har ännu i dag sagt, att du håller af mig.“ – –

„Tviflar Bonne Amie derpå?“ Tårar kommo i Augustas ögon vid denna fråga.

„Nej visst icke, men jag ville gerna veta hvarföre du håller af mig.“ –

„Det skall blifva det lättaste i verlden att säga. Jag håller af Bonne Amie, för det Bonne Amie är så god, att – jag – omöjligt kan låta bli att hålla af Bonne Amie.“

„Jag har ändå aldrig passat upp dig, gifvit dig penningar eller kläder. . . . . Tvertom – det är för din skull, som dina Föräldrar gifva mig lön och föda.“

„Jag ber om förlåtelse, Bonne Amie bäddade min säng och vakade hos mig, när jag var sjuk.“

„Ett par gånger – ja – Är det blott för deras skull du håller af mig?“ –

„Hur kan Bonne Amie fråga på det stygga sättet? Bonne Amie vet nog hvarföre jag håller af Bonne Amie, och hur kan Bonne Amie tala om lön och föda, när alla penningar på jorden icke kunde löna Bonne Amie för

sin beskedlighet emot mig?“

„Deri har du rätt, att en verklig vän aldrig kan fås för Guld eller betalas dermed, men om du tycker, det jag varit god mot dig, fastän jag blott en gång skött dig som sjuk, och aldrig gifvit dig något, utom kanske småsaker på din födelsedag och i Julas, så måste andra sätt finnas att vara god mot menniskor, än allenast att hjelpa dem, när de äro fattiga och sjuka.“

„Det är sant, det tänkte jag icke på. – Se der står Mamma och ser efter oss i salongsfönstret. – Jag springer hem och berättar henne, huru snäll Annas gosse var.“ . . . . .

Under detta och dylika samtal, hvari städse något lemnades åt Augusta att utreda, klarnade hennes blick alltmer. – I stället att öfverlemna sig åt förvekligande drömmar om de storverk, hon; i andra af henne endast ytligt sedda lägen – möjligen kunnat frambringa, vaknade hon småningom till medvetenhet af sin egen ställning i lifvet. Visserligen hade den olägenheter, så väl som förmåner! Men att sätta sig öfver dessa, vore nog icke omöjligt, så började den, en tid af begge delarne nedtryckta Augusta att finna, och andades friare, genast efter denna upptäckt.

Icke utan skäl kunna stolthet och ödmjukhet tilldömmas en och samma person, ty dessa egenskaper måste sammanträffa hos den, som höjt sig öfver Ödet, för att böja sig under Försynen. Hos denna måste äfven mycket annat finnas helt, hvilket vanligen endast bitvis anträffas, och för att afsöndra en sådan menniska ifrån de många, ibland hvilka hon framställer sig för oss, pläga vi säga, att hon är *enkel,* fastän alla ibland oss ej *känna* det härliga af denna benämning. Enkelhet är Sanningens jordiska blomstring. Christendomen, som af menniskan endast fordrar renhet och kärlek, är enkelhetens lära, för hvilken falskhet, förkonstling, alla sofismer i längden icke kunna bestå. I samma mån denna Läras föreskrifter inträngde i Augustas själ, veko alla orediga, sanningslösa känslor och åsigter derur. – Hon blef lugn, pålitlig, jemn, sannfärdig „och det var nästan ett under“ menade många, „att den konstiga otäcka ungen kunnat blifva menniska, och till och med i anspråkslöshet,“ (somliga sade *enkelhet)* „börja likna sin Guvernant.“

VII. KAPITLET.

„Du var för skön, Du kunde ej få lefva.“ (Kaluschisk Sång.)

Emilies aning slog in. – Hon födde en dotter – tre dagar derefter afsomnade den tjugutreåriga qvinnan, sedan hon välsignat sina barn och sökt trösta sin man, hvilkens förfärliga sorg var det enda, som tycktes försvåra hennes öfvergång till en bättre verld. Grefve Carl döfvades af detta slag, hvarpå hans förträffliga maka, under sista tiden af deras sammanlefnad, velat förbereda honom, dels sjelf, dels och isynnerhet genom hans ungdomsvän, Häradshöfding Malung, hvilken på Emilies begäran infunnit sig på Sjöborg, Carls egendom, när tiden för hennes nedkomst nalkades – men Carl hade med manligt öfvermod afslagit alla hänsyftningar ditåt. „Jag har mod att kämpa om henne med döden“ sade han till sin vän, ännu dagen före Emilies död – han sade det, den vanmäktige – tjugufyra timmar sednare hade hans ungdoms sköna dröm, hans mandoms fröjd för alltid flytt ifrån jorden.

På Winäs spreds sorg och bestörtning af den, för alla utom Margareta, oväntade tidningen om Emilies död. Gamla Grefve C. nyss återställd från en allvarsam giktfeber ville resa till sin olyckliga son, men insjuknade ånyo, och dystra dagar framlefde den nedstämda familjen, hvilkas tyngd Margareta genom sitt tröstrika umgänge dock något lättade. En dag sutto alla tre fruntimmerna inne hos den sängliggande Grefven. Talet hade vändt sig till Sjöborg, då Grefvens gamle Tro- och Kammartjenare inträdde, vinkade, under det han låtsade syssla med någonting, hemligt åt Margareta, och lemnade rummet.

Margareta gick äfven derur, så fort hon kunde göra det utan att väcka uppseende, och fann i sitt rum en svartklädd karl, som, sägande sig vara ilbud från Sjöborg, lemnade henne ett bref, hvarpå hon igenkände Häradshöfding Malungs hand. Hon hastade att bryta det – deri låg ett annat, ställdt till Grefve C. jemte några rader till henne sjelf ifrån Häradshöfdingen, i hvilka han sade sig af Margaretas bortgångna Vän, Grefvinnan Emilie fått befallning, att i alla efter hennes död inträffande brydsamma förhandlingar inom familjen vända sig till Margareta, hvarföre han bad henne läsa innelyckta skrifvelse, och på hvad sätt hon bäst pröfvade, framföra dess innehåll för Carls Föräldrar. Margareta öppnade skyndsamt det andra oförseglade brefvet, och hade just genomögnat det, när ljudet af steg tvang henne att dölja alla papperen. Augusta syntes snart och bad henne begifva sig in till Fadren, den der oroligt frågade efter henne. Margareta skyndade, föregången af Augusta in till Gubben, som vid hennes åsyn, med sönderslitande uttryck ropade „Carl lefver! Han lefver ju!“ Grefvinnan och Augusta brusto i högljudt gråt vid denna fråga. –

Margareta försäkrade att den älskade sonen lefde.

„Men hvad är det då?“ frågade den gamle, af ångest ännu oroligt talande Fadren. „Jag såg bestämdt att Ström vinkade på Bonne Amie. Någonting har händt – Tala – säg allt – jag vill veta allt.“

Med få ord underrättade Margareta honom om hvad hon sjelf visste, och framräckte slutligen Häradshöfdingens bref åt honom.

„Jag kan icke läsa“ sade den darrande Grefven – „Läs sjelf.“

Margareta läste : Högvälborne Herr Grefve.

Derpå förkunnades att Emilies yngsta dotter, som blifvit döpt på Moderns begrafningsdag, aflidit några timmar efter Dopet. – „Detta sista slag har alldeles“ hette det vidare „lagt råga på min olycklige väns sorg och det har blifvit tydligt för mig, att, om han ej skall duka under för den, måste någon förändring inträffa i hans nuvarande läge. – Måtte Carls Föräldrar kunna uttänka ett sätt att kalla honom härifrån. – Den oförgätliga Grefvinnan Emilie talade med mig om en utrikes resa – jag ser ingen annan utväg – – m. m., m. m.“

När brefvet var läst herskade en stund, djup tystnad i rummet. „Hvad kan jag göra“ sade slutligen Grefven nästan bittert, „som ligger här fastsmidd? Hvad kan jag göra“ upprepade han, under det tårar runno nedåt hans vördnadsbjudande ansigte.

„Ja den som visste hvad som vore bäst att göra“ suckade Carls Mor. „Nog kunde jag resa upp till Sjöborg, men också att lemna dig nu.“. . . .

Augusta hade, såväl under brefvets uppläsande, som under Föräldrarnes samtal, blifvit ömsom röd och blek. Hon flög nu bort till Fadrens säng och sade: „Pappa lilla låt mig fara till Carl med Bonne Amie, så får Mamma blifva hemma hos Pappa, och vi släppa ej Carl, förrän han far utomlands och barnen taga vi hem med oss hit. Gör det Pappa lilla; Gör det Mamma lilla!“

Mot detta oväntade förslag gjorde Föräldrarne många invändningar – Augusta häfde dem alla. Grefvinnan yttrade, det hon i denna sorgliga tiden icke kunde undvara henne – „Mamma får så mycket att göra medan jag är borta“ svarade Augusta, „att Mamma ej får tid att sakna mig; Först skall Mamma ju sköta Pappa och hålla honom sällskap och så inreda åt barnen de der båda rummen bredvid Bonne Amies och mina. – Jag skall komma så snart hem – jag skall alltid vara så beskedlig.“

Augusta bad, hon smekade Föräldrarne ömt. De gåfvo slutligen efter – redan följande dagen skulle afresan ske. – Margareta gick att bereda allt erforderligt dertill, och Augusta ville äfven gå, när Fadren ropade henne till sig och sade: „Om jag nu också låter dig fara så här åstad, så får du lofva mig att under resan i allt rätta

dig efter din Bonne Amie.“ „Har jag nånsin ämnat annat, min sötaste, snällaste, lillaste Pappa“ genmälte Augusta, kysste Fadren väl tjugu gånger och sprang ut.

Dagen efter, togo Föräldrarne med djup rörelse afsked af henne. „Jag anförtror henne åt Er“ sade Grefvinnan, gråtande till Margareta. „Gudskelof att jag kan göra det med lugn och tillförsigt“ tillade hon något tvunget, och omfamnade Margareta, som med tacksamhet och glädje emottog denna vänskapsbetygelse. Af Grefvinnan behandlad – helst den sednare tiden, med köld, (de flesta hade visserligen sagt ovänlighet) uppehöll Margareta sig aldrig dervid – hon kände att det för Augustas Mor ej kunde vara angenämt, att en *främmande* person intog förnämsta rummet i Dotterns hjerta, och vördande moderskänslan äfven i dess afvikelser, uppförde hon sig så, att Grefvinnan emot sin vilja nödgades högakta sin lyckliga medtäflarinna – hvilket, enligt Margareta, redan var mer än tillräckligt. – – –

Resan gick lyckligt. Den lifliga trettonåriga Augusta fann den snart förtjusande i sin älskade Bonne Amies sällskap. Det ena förslaget för brorsbarnens uppfostran efter det andra uppgjordes af henne, och af idel lust att trösta sin broder, hade hon nära glömt hvad han sörjde öfver. Hon blef munter, såsom hon icke varit det alltse’n Emilies död, hvarpå hon ej började riktigt tänka, förrän de, efter att hafva rest två och en half dag, endast hade några mil fram till Sjöborg. Men då återföll vissheten af broderns sorg och oersättliga förlust så tungt på henne, att hon, tillika förebrående sig de förra dagarnes munterhet, häftigt skakades. När de bytt om hästar på skjutshållet närmast Sjöborg, hade hon så arbetat upp sig, att Margareta såg, det en af hennes fordna nerfattacker var i antågande, och då de kommit till en vacker lund ungefär en fjerdingsväg ifrån gästgifvaregården, befallte Margareta att vagnen skulle stadna. „Ett stycke från landsvägen skall här vara en god källa – skjutsbonden har lofvat att hämta oss vatten derifrån, och under tiden kunna vi spatsera litet i skogen“ sade hon till Augusta, som, dragande hatten ned för ansigtet, följde fastän ogerna, sin Bonne Amie. – De gingo ett stycke in i lunden, tills de träffade på en nedhuggen gammal ek. Margareta satte sig derpå och bjöd Augusta att göra sammaledes, men Augusta längtade så mycket att komma fram till Sjöborg, att hon ej hade ro att sitta der.

Margareta tyckte, det var ledsamt, ty hon ämnade icke återgå till vagnen förrän Augusta något lugnat sig.

„Jag kan icke hjelpa att jag är ledsen“ svarade Augusta och började gråta än häftigare än förut, men satte sig likväl bredvid Bonne Amie, som tog hennes ena brännande hand emellan sina och sade: „Nej mitt barn, det vet jag nog – men hvad jag också vet är att om dina Föräldrar anat, huru dina känslor skulle öfverväldiga dig, hade de säkert icke gifvit efter för dina enträgna böner att få resa till din bror.“

Augusta hade intet svar härpå – hennes hufvud föll ned på Bonne Amies axel, och hennes hjerta klappade så våldsamt att Margareta, emot hvilken den unga flickan lutade sig, kunde räkna dess slag. Skjutsbonden kom till dem med friskt vatten ifrån källan, hvaraf Augusta, oaktadt några invändningar, måste dricka ett glas, och när han åter aflägsnat sig, sade Margareta: „Du har ju så innerligt gladt dig åt föreställningen att i någon mån kunna trösta din bror – nu är det icke tid att förlora ur sigte målet för vår resa. – Betänk sjelf, att om du kommer sjuk till Sjöborg, blir det blott att öka hans bekymmer, och icke blott hans, utan äfven dina Föräldrars. – – – Hugsvala om möjligt din bror och var god mot hans barn, på det sättet sörjer du bäst din förträffliga svägerska. – Tänk på lilla Carl, lilla Emilie!“

„Jag skall, jag skall“ suckade Augusta, tog af sig hatten, inandades en stund den svala aftonluften och – blef verkligen lugnare.

De återvände till vagnen, som framrullade en god halfmil, under de – (inuti den) – åkandes fullkomliga tystnad. För första gången på bra länge var Augusta ej rätt nöjd med sin Bonne Amie, som nog i dag varit något obillig. – Det var ju så naturligt – så tillåtligt – att sörja Emilie! – Skulle man vara falsk och låtsa sig vara glad, när man verkligen var, och hade skäl att vara ledsen? – Skulle man tvinga sig att låta bli att gråta?

– – Icke alla hade lika ondt efter tårar. – – Dessa undringar gåfvo imedlertid en ny riktning åt Augustas tankar – och tankar och känslor voro i den unga flickans själ sammanväfda med Margaretas bild, så att hon omöjligt kunde lefva länge utan att råka på den – hon måste, det kände hon, älska Margareta äfven med hennes *obillighet,* och tagande Guvernantens hand, förde hon den sakta till sina läppar.

„Bonne Amie har ju varit sträng i dag“ sade Margareta leende.

Augusta blef purpurröd. „Hur kan Bonne Amie veta hvad jag tänker“ utropade hon i sin förvåning.

„Det skall jag säga dig en annan gång.“

„Hvarföre icke nu genast?“

„Då skulle jag liksom försvara mig, och jag är glad att veta mig i ditt hjerta hafva förespråkare som ej behöfva min egen röst till min hjelp.“

„Är Bonne Amie säker derpå“ frågade Augusta glad, såsom om hon blifvit säkrare på sig sjelf genom Guvernantens ord.

„Ja.“

Nu började tornspetsarne af det på en höjd belägna Sjöborg att synas.

De resande blefvo åter tysta, men Augusta förblef sansad och lugn.

De ankommo till sorghuset, der allt, stort som smått, syntes vara utan sammanhållningspunkt. Häradshöfding Malung emottog dem. „*Han måste hän*“ svarade han kort på deras frågor om Carl. – – –

Augusta omfamnade snart den af hennes ankomst öfverraskade brodern, som utan att fälla en tår, tryckte henne till sitt hjerta, och flickan gret sakta och mildt vid broderns bröst. „Våra Föräldrar“ var det första Carl yttrade. „De må temligen bra och hafva skickat mig hit till dig“ svarade Augusta halfhögt.

Nu blef Carl varse Margareta, som under syskonens helsning med djupt deltagande anmärkte den beklagansvärda Änklingens förändrade utseende – hans höga, ridderliga gestalt var sammankrympt, lutande mot jorden – dödsblekhet vanställde de ädla dragen – han var knappast igenkänlig! – –

Carl gick bort till Margareta, fattade hennes hand och sade: „*Hon* älskade Er,“ men i detsamma kommo Emilies sorgklädda barn inspringandes, helt glada öfver de oväntade gästernas ankomst. – Vid deras åsyn öfverfölls Fadren af en häftig darrning – han släppte Margaretas hand, vacklade, och hade fallit, om icke hon och Häradshöfdingen skyndat till hans hjelp.

Om aftonen, sedan Margareta och Augusta lagt sig, sade den sednare: „Bonne Amie lär nog haft rätt i dag också. Nu sedan jag sett Carl, begriper jag, att tårar här tjena till ingenting. Gud tröste honom och beskydde hans stackars barn.“ Margareta instämde deruti, och den af resan trötta Augusta somnade sent omsider, men hennes Guvernant tillslöt ej ögonen under hela natten. –

Två dagar voro de på Sjöborg, innan de vågade nämna orsaken till deras ditkomst. Det var Margareta som först vidrörde den. Mildt, men med fasthet besvarade hon Carls alla inkast, – hennes lugna föreställningar, Augustas böner, skakade honom, och när hans vän förklarade att Emilie önskat det samma som hans öfriga närmaste, gaf han ändtligen vika. –

Augusta återkom verkligen, som hon lofvat, till Winäs med sina brorbarn. Något sednare än hon, anlände hennes broder dit. – En dags vistande hos Föräldrarne – ett sönderslitande afsked af dem, af sina barn, och

Grefve Carl lemnade Fäderneslandet, åtföljd af sin trogna vän. –

Nya ansvarsfulla pligter emot de moder – man kunde nästan äfven säga – faderlösa barnen, ålades Margareta. Med glädje uppfyllde hon dem, derutinnan understödd af Augusta, på hvilken de smås närvaro högst förmånligt verkade. „Om jag också icke annars skämdes att vara oförståndig och stygg, så gjorde jag det visst för deras skull“ yttrade hon ofta, och fästade sig allvarligt vid de älskeliga barnen, öfver hvilka den döende Moderns välsignelse skenbart sväfvade.

VIII. KAPITLET.

„Die meisten Menschen haben vielleicht nur eine gleiche Zahl guter Gedanken und Thaten; aber es ist noch nicht bestimmt wie lange der Tugendhafte die guten Gedanken, die weniger als gute Thaten der aüssern Welt bedürfen, durch gleichgültige unterbrechen darf.“

Augustas Mor, som en tid hyst farhågor, att hennes dotter skulle blifva ett hufvudhängande, till fattiga, strumpstickande Helgon, trodde sig derefter få skäl att befara, det Augusta vorde en allt för läsande Fröken. „Det var mot Augustas natur att sträfva så mycket – hennes helsa skulle säkert lida deraf – Augusta hade fordom hatat all lektyr 3 – hennes nu visade håg derför härledde sig troligen ifrån åstundan att i allt vara sin Guvernant behaglig – den myckna läsningen, skrifningen, räkningen, kunde visserligen vara nyttig för många, men den rika, vackra Fröken C. behöfde ej nedgräfva sig deri,“ – detta och mera dylikt sade Grefvinnan åt Margareta, som stilla och ödmjukt städse upptog hennes tillrättavisningar, och – derur hämtat mången nyttig lärdom.

Den ursprungligt godsinta Grefvinnan måste också i längden medgifva, det Margareta var en af de minst snarstickna personer hon någonsin träffat på, och när nu tillika Augusta – oansedt all intellektuell sysselsättning – ej blef tankspridd, icke illa klädd, icke ens sjåpig vid inträdet i ett stort, befolkadt rum, – dertill spelade Fortepiano, sjöng, ritade, talade med färdighet ett par andra språk än det Fransyska (hvilket hon redan före Margaretas ankomst, kunde pladdra) och – på köpet började att omtalas såsom en charmant väl uppfostrad flicka – lät Grefvinnan det *passera,* som en inre röst i hennes själ sade att hon ej borde söka att hindra.

„*Han, hon vet, han, hon visste intet bättre*“ plägade Margaretas första sköterska säga, då hon ville förklara en och annan, i det allmänna lifvet eller ock i sagor förekommande persons dåliga uppförande. Dessa ord hade en verkan, som den goda, men icke särdeles boksynta Gumman säkerligen icke trott sig kunna åstadkomma, i thy att de, hos hennes fosterbarn väckte en utomordentlig vettgirighet, en håg för Studier, hvilka, ledde af en Fader, i sin mån bidragit att ställa Margareta på den sjelfständiga plats hon intagit i lifvet. – Det var – det hade icke varit fråga om lärdom. Ej alla hafva lust och mod och kraft att blifva lärda – men alla vilja lefva; alla vilja vara lyckliga, – och om somliga ej kunna trifvas med mindre de få åtskilliga dunkla, dem aldrig lemnande frågor – så långt görligt är – utredda och besvarade – hvarföre lägga hinder i deras väg? Månne derför att den själ, som hyser dessa som skuggan trogna frågor, råkar vara innesluten i en qvinnoskepelse? – – Åh, det är icke så farligt – qvinnan, hos hvilken den heliga moderskänslan uppenbarar sig som instinkt, qvinnan i sin styrka och sin svaghet, flyktar ifrån spekulationens rymder, ifrån det i lärdom sig vaggande tviflet, ifrån verldshändelsernas virrvarr – gerna in i ett Hem! Vare detta blott så ljust, så luftigt, som möjligt – på jorden!

Man har skrattat åt lärda fruntimmer – man har börjat liksom försvara dem. Margareta var neutral under en

strid, som väl mera afser ord än mening. Att i Skandinaviens häfder mången *vis* qvinna omnämnes, men så vidt hon visste, högst få *lärda,* var en liten vink, den hon trodde, att Svenskorna ej borde förakta – och Grefvinnan C. hade sannerligen från Margaretas håll, ingen lärdom att frukta för sin dotter.

Men efter menskligt sätt att förutse, skulle Augustas lefnad framflyta i samhällets högre område. Skulle hon der, delande deras tankar, som tro ingen ansträngning finnas utom den kroppsliga, förmena sig antingen frikallad från arbete, då det ej behöfde ske för brödfödan – eller ock dömd till sysslolöshet, af brist på sysselsättning? Skulle hon af inre tomhet och yttre öfverflöd på tid, inledas i den vilda jagt efter nöjen, som varit otaliga medsystrar så förderflig? – Nej och nej och återigen nej! Menniskan skall äta sitt bröd i sitt anletes svett, hon skall tänka på att *helga* hvilodagen – – detta gäller för alla, och ingen har ostraffad brutit deremot. – –

„Så snart det hos oss utvecklar sig en kraft „till, föreskrifver moralen oss en pligt till.“ – Augusta måste, sedan hon märkt sig ega en själ, blifva betänkt på dess närande. Med bröd, om än aldrig så sublimeradt sockerbröd, lät den icke mätta sig. Dess anspråk voro vida högre . . . . Men att till dess uppehälle tigga almosor af de andligt rika, borde ej den unga, friska Fröken C. vara för stolt dertill? – – Var det ej bättre att arbeta, arbeta redligt, och i så fall helt säkert icke utan framgång, – hvad hon lyckades att förvärfva, kunde hon med så mycken trygghet använda till sin, och – hvilket den unga känsliga varelsen varmt önskade – äfven till andras nytta.

Ifrån detta, noga betänkt och mycket öfvertänkt af Margareta, härledde sig väl Augustas ofvannämnda håg för „*sträfvande*.“ Men ju mer denna håg tilltog, desto tvånglösare, friare, lugnare, rörde Augusta sig i det yttre lifvet, och hon var lycklig nog, att ännu i högst unga år göra den upptäckt, hon kort före sin första nattvardsgång, förtrodde sin älskade Bonne Amie med de orden: „Det är besynnerligt – „För att kunna vara riktigt god, behöfde jag „veta allting, – men för att kunna veta all„ting behöfde jag vara riktigt god. – Det är „ändå icke så besynnerligt“ tillade hon, efter en stund, med låg röst och strålande ögon. „Den samme som är Allvetande är ju Allgod!“

IX. KAPITLET.

„Andarnas Fader hvi är jag förgäng- lig?“ så Skönheten sporde – „Gör dig ej“ svarade Zeus „just din förgänglighet skön.“ –

„Hvad är då Skönhet, efter Matilda Br. säger, att du inte är skön“ hade den nioåriga Hedda en dag frågat sin äldre syster, som till en början, den gången svarade, att, vara skön var att vara vackrare än bara vacker. – Men vacker är du, det vet jag; och jag är också vacker, det har Gudfar sagt och andra med,“ återtog Hedda, och då hon för första gången i sin lilla lefnad, ej ville tro Systern, den der sade sig icke heller vara vacker, beslöt hon att vädja till deras Fader, för att riktigt få slag i saken. „Pappa“ utropade hon, så snart hon samma dag blef honom varse, „hur kan det „vara att Margaret säger, hon inte är vacker? – „Visst är hon vacker – Jag är ju vacker“ – „Margareta är icke vacker, hon är lik mig“ svarade Herr Aldén, och bemödade sig att dölja ett leende, – „Är du vacker så är det, der„före att du liknar din goda Mamma.“ – „Ja men jag vill likna Pappa och Margret med. – Mamma säger ju så ofta, att om jag blef lik Margret, vore det „mycket bra“ invände Hedda, något misslynt, och påstod sedan alltid, att hon, från den dagen, allenast för sin moders skull, *icke* föraktade både Vackerhet och Skönhet.

Dermed måtte nu hafva varit huru som helst, så var Margareta, ehuru af de flesta ansedd ful, fullkomligt belåten med sitt utseende, som nu en gång var henne beskärdt, och med hvilket hon alltså icke insåg, hvarföre hon skulle lefva i osämja. Denna filosofiska åsigt af saken var ej tillkämpad, utan hade under skydd

af inre och yttre förhållanden i det älskade Fädernehemmet, stilla och oförmärkt utvecklat sig i Margaretas sinne, och hon välsignade dagligen sina Föräldrar, som tidigt hos henne qväft hvarje möjligt uppvaknande gnista af afund, af en känsla, så förnedrande, så kringgripande, – så gränslös. – Måste ej den afundsjuke, om äfven uppsvingad på den eftersträfvade lyckans öfversta höjd, ännu afundas – och – det oaktadt slutligen nedsjunka i sitt och sitt afundade slägtes gemensamma hvilorum? . . . . Ingalunda värd hans möda blifver i sanning lönen!

„Det är lätt att så säga“ invända många. „Det är lätt för den lycklige att utlysa allmän belåtenhet.“ – – Men hvem är då lycklig? Den fula, ifrån rikedom i armod, i hvad man kallar beroende nedstörtade Margareta var lycklig, men också fanns icke afund eller bitterhet i hennes själ, der endast lugn och frid och kärlek bodde.

„Hvad är Skönhet“ sporde Hedda. Så mången före och efter henne. Hvad är qvinnans skönhet hade Margareta ofta frågat sig, och med bästa vilja att göra nya upptäckter, aldrig kunnat komma till annat, än att Skönheten var någonting mäkta skönt och förgängligt – hvilket är en ganska gammal sanning, men hvari Margareta trodde sig finna samma varning för missbruk, som Försynen nedlagt i sjelfva väsendet af alla andra oss förlänta gåfvor. – –

Till „det dunkla och förskräckliga som lig„ger i djupet af all Hedendom“ hörer äfven Sagan om Saturnus (Tiden) som uppslök sin egen afföda. – Numera borde sådant icke ens låta tänka sig, och likväl – – hvartill räkna någon viss ålders, vissa års af vår lefnad framdragande på de öfrigas bekostnad? Skulle väl af ett, menniskornas ofta åttioåriga vistande på jorden, endast någon kort tidpunkt förtjena att kallas *lif?* Skulle väl qvinnan, sedan ungdom och skönhet flytt, ej en gång sjelf tilltro sig rättighet att vara lycklig? Margareta tänkte icke så – hon aktade sitt kön för högt att kunna tänka så.

„Man må säga hvad man vill, den största olyckan för oss ändå är att blifva gammal“ sade, när Margareta var ganska ung, en för qvickhet och amabilitet känd Fru till henne. „När jag tänker på en skrynklig, tandlös, gråhårig framtid fasar jag derför, – det måste vara rysligt att se sig med hvar dag blifva fulare och fulare. Se denna sköna nyss utspruckna ros! När hon vissnat, hvad duger hon annat till än att bortkastas?“ „Men denna ros hafva vi ju för roskull, egoistiskt skiljt ifrån roten, som närde henne“ svarade den sextonåriga Margareta halfhögt och rodnande. –

„Vissnade hon icke äfven på busken?“

„Hennes blad hade fallit af“. . . .

„Ha! Ni är Botanist och Moralist“ sade Frun afbrytande samtalet. Att hon var Moder hörde Margareta sedan med djup förundran.

Den qvicka Fruns halfsanna liknelse ihågkom Margareta ofta under början af sitt vistande på Winäs, ty Augusta hade ganska tidigt fått veta sig vara skön, och af det sätt, hvarpå denna nyhet bibringats henne, dragit åtminstone den slutsatsen att hon, emedan, – tillfälligtvis – begåfvad med skönhet, egde att i allt stegra sina redan förut ganska högt uppdrifna anspråk. Men långt ifrån att stöta sig vid hennes öfvermodiga, pockande fåfänga, trodde Margareta den nog skulle fly sin kos, allenast Flickans ögon blifvit öppnade, och lät henne obehindradt drifva sitt spel med klädsel, spegling och mera sådant. Ja, när Augusta i följd af någon nyck, ibland försummade sitt yttre, ogillades det alltid af Guvernanten, som en dag, till svar på en sin anmärkning öfver Elevens vårdslösa håruppsättning erhöll den försäkran, att det gjorde ingenting.

„Huru så“ frågade Margareta.

„Om mitt hår – jag ville säga – om jag vore . . . . . jag menar – – i alla fall“ stammade Augusta i stor förlägenhet.

„Du vill väl säga det du är vacker, äfven med oredigt, okammadt hår?“

Augusta nedslog ögonen. – Der var intet svar på den gissuga Bonne Amiens så underligt sammanställda ord, hvilka väl medgåfvo att Augusta var vacker, men också ingenting mer.

„Om jag nu icke heller redde mitt hår, derföre att jag i alla fall ej kunde blifva vacker återtog Margareta.

„Tala icke mer härom“ utropade Augusta. „Jag har varit bra dum.“ – Det hade hon också, oaktadt mycken medfödd qvickhet, verkligen varit i många hänseenden – och allt efter som hon sjelf började finna det, föregingo, enligt Margaretas uträkning, märkliga hvälfningar i hennes tankegång. – – – Tron på Skönhetens ofelbarhet kunde Augusta således icke i längden behålla, men att hon, efter denna Tros förlust, sjelf blef skönare, är en sanning, den många kunnat intyga – deribland Margareta, hvars (ögon) fägnad åt Elevens härliga blomstring, ljuft förenade sig med fröjd öfver den inom dess själ vaknade, och med Guds hjelp – aldrig förbleknande våren.

X. KAPITLET.

„There was a touch of misfortune in his melancholy smile.“

Augusta fyllde sexton år. När Margareta vaknade på hennes födelsedag, stod Augusta redan klädd vid sin Bonne Amies säng. “God morgon Bonne Amie“ sade hon, så snart Margareta slog upp ögonen. „Lofva mig en sak i dag!“

„Säg mig först hvad jag skall lofva?“

„Lofva mig“ sade den unga flickan, sjunkande på knä bredvid sängen och med de stora dunkelblå ögonen fästade på Margareta, såsom om hon velat skåda ner i djupet af dennas själ, „lofva mig att stadna här ännu ett år. – „Jag vet att Fru Aldén och Hedda längta „efter Bonne Amie – jag såg nog att Bonne „Amie blef ledsen i går, när deras bref kom, – „men Bonne Amie har gjort förmycket för mig „att icke göra allt. Lemna mig icke nu – „Pappa och Mamma vilja ju att jag skall ut i „verlden. – Hvad blir det af mig der utan „Bonne Amie! Öfvergif ej sitt barn, sitt dyr„köpta barn, innan det riktigt kan hjelpa sig sjelf.“ Tårar duggade ner på Augustas sköna kinder – hon tog Margaretas hand, tryckte den till sina läppar och fortfor: „Det är längesedan jag sagt „Pappa och Mamma, att det enda jag önskade „i dag, var vissheten att ännu ett år få behålla „Bonne Amie. De önska det äfven så myc„ket[4]. Neka oss ej! Bara ett år.“

Margareta lofvade att qvarblifva hos Augusta, så vida Fru Aldén ej uttryckligen fordrade annorlunda. „Fru Aldén håller af mig för Bonne Amies skull,“ genmälte Augusta. „Hon skall „icke vilja att Bonne Amies möda med mig va„rit fruktlös. Jag skrifver till henne i dag.“ – Augusta skref och fick svar, efter önskan. „Nu „är jag ej mer rädd för att fara till Stockholm,“ utropade hon glad, och hela familjen begaf sig till hufvudstaden.

Om Augustas inträde i stora verlden torde ett och annat anföras i nästa Kapitel. – Vare det till en början sagdt, att hon, åtföljd af sin Mor, bevistade baler, spektakler m. m. hvarunder Margareta sysselsatte sig med Grefve Carls uppväxande barn, hvilka för henne hyste en tillgifvenhet nära lika entusiastisk som Fasterns – och ofta tillika med dem höll deras, af gikt merendels i sina rum inneslutne Farfader sällskap.

Efter några i Stockholm tillbragta, men ej bortdansade månader återvände Augusta, frisk och glad med de sina till Winäs, dit Carl nu väntades. Dagen och stunden för hans ankomst utsattes slutligen och hanns ändtligen upp. – – Augusta vandrade med hans båda barn, som af glädje icke kunde stadna i rummen, utåt den väg, hvarpå han förmodades skola komma. – Grefvinnan gick under orolig väntan af och an i de stora

samlingsrummen. – Hon hade bedt Margareta vara inne hos den, efter sin son innerligt längtande, men som vanligt krassliga Grefven. Dennes rum voro i undra våningen med utsigt och utgång åt både gård och trädgård. Med blicken rigtad åt det håll (gårdens) der den vördnadsvärde Gubben hoppades att snart varseblifva sin på mer än halftredje år icke skådade Carl, hörde han då och då ett ord af de Utrikes Nyheter Margareta uppläste för honom. – – – Dörren, som vetter åt trädgården öppnas sakta – – en hög gestalt träder fram – det är Carl, som slutes i Faderns armar. – – –

Margareta skyndar med glädjebudet upp till Grefvinnan. – Hon måste ner att omfamna sin son, men nödgas under vägen stödja sig på Margareta! Åter en mållös helsning. „Gud ske lof, Gud ske lof att jag ser dig åter“ var det första den gråtande modern efter en lång stund förmådde säga. – Nu kom ordningen till Margareta att niga och helsa, men nigningen blef icke särdeles djup, ty hon kallades genast bort till den gamla Grefven, som hviskade åt henne: „Carl är, vet Bonne Amie, sig alldeles lik som förr, i den gamla goda tiden.“

Margareta delade ej denna åsigt, – visserligen hade Carl repat sig, men – alldeles den samme som förr var han dock ej; der var någonting man kunde se, att han saknade – tillochmed vid hvarje andedrag! –

Efter något tal om allahanda småsaker började Carl att se oroligt omkring sig – men i detsamma hördes ljudet af hastiga steg, och Augusta och barnen voro inom ett ögonblick framme hos den älskade ankomlingen. En glädjestråle ljungade ur Carls ögon, när han fick se barnen. Han lyfte sonen, han lyfte dottren upp i sina armar. Lilla Emilie var sin Moders fullkomliga afbild. – Den bleknande fadern betraktade henne länge. Näf den femåriga flickan åter nedsläpptes på golfvet, skyndade hon, nästan skrämd af den djupt rörde faderns stumma helsning, till Margareta, och ibland hennes ljusa lockar glänste tårar . . . .

Carl återvann strax sin fattning. Augusta tryckte han med broderlig ömhet till sitt bröst, och ett förtroligt, hjertligt samtal började s . . . .

Fjorton dagar blef Carl denna gången på Winäs. Derunder beramades, att så länge Margareta var hos Augusta, skulle lilla Carl och Emilie stadna hos Farföräldrarne. „Det var klokt af dig“ sade Augusta till sin broder, när hon underrättades om detta beslut. „Ännu kan din „Herr Son gerna vara hos oss fruntimmer; och „jag trotsar någon vid hans år, om äfven upp„född i en Karlrepublik, att vara raskare och „modigare än han. – I alla fall få de, så väl „som jag, tidsnog umbära Bonne Amie.“

XI. KAPITLET.

Att Augusta, rik, skön och ung, gjorde uppseende vid sitt inträde i stora verlden, behöfver knappt nämnas. Några dagar talades om henne i alla kretsar, – – – och hon blef mycket omtyckt.

På en af de första baler hon bevistade, stodo, i ett hörn af dansrummet tvenne unga Herrar, den ene, Grefve med sjelfbelåtet, den andre, Baron med ett högst interessant utseende, som fordom studerat på samma gång i Upsala, men nu voro overksamme åskådare af en under deras ögon sig afnystande, nymodig och något trasslig Kadrilj. I denna deltog Augusta, hvilkens *beau jour* det verkligen var den aftonen, och så tycktes begge Ynglingarne finna. Rätt som det var, utropade Grefven: „Hon är alldeles förbannadt vacker!“

„Hon är så skön att jag aldrig skulle våga säga henne det“ svarade Baronen. – –

„Der kommer du med dina förvridna Idéer! Liksom det icke vore det angenämaste man kan säga Fruntimmerna, att med skäl eller oskäl tala om deras skönhet! Du är ju dessutom slägt med henne?“ –

„På långt håll“ – – –

„Alltid på så nära, att du kan säga en artighet, som hon, min själ, i sitt hjerta nog håller dig räkning för. Vänta bara, du skall få se! Nu är Kadriljen slut; jag går och bjuder upp henne till den sjette, och kommer ej tillbaka förrän jag sagt henne, hur vacker hon är.“

Grefven går. Friherren ser honom efter några krumbugter närmas Augusta. Ett samtal inledes – på en gång reser den blygsamma Jungfrun upp sitt sköna hufvud – hvad hon är majestätisk – hvad hon är förtjusande – nej mer än förtjusande – samtalet upphör – men hvarföre återkommer den komplimenterande uppbjudaren ej?

Baronen går att söka honom; finner honom i fjerde rummet ifrån danssalen, just i begrepp att nedsvälja ett glas punsch. „Nå hur gick det“ frågade han med klappande hjerta.

„Det kan du nog säga, likså bra som jag; du såg ju hela tiden på oss, som om du velat äta upp oss.“

„Säg nu bara hur det gick. Annars tror jag du är piquerad.“

„Piquerad – för en fière mine kanske –nej min gosse der gissade du galet. Men andra kunna måhända vara piquerade – tycka att man kommer för sent och bjuder upp. När man är den vackraste på en bal har man sådana pretentioner!“ – – Augustas unga slägting kände, vid dessa ord, en synnerlig ansats att försvara sina anförvandter – – men han tog det kloka beslutet att aflägsna sig, och rätt gjorde han deri! Det gynsamma ödet lät honom, återkommen i danssalen få ögonen på en shavl, som söktes af Grefvinnan C., hvilken af glädjen öfver dess tillrättakomst, igenkände Friherren *på hans salig Far* samt presenterade honom för sin dotter, och – o! lycka som han icke anade! – af alla dem, med hvilka Augusta dansat och talat på den balen, var han den ende, af hvars ord hon dagen efter ännu mindes något!

„Den – jargon, som kallas kurtis och är grundad på qvinnoförakt“ var för Margaretas rent språk talande Elev illaklingande och *barbarisk,* och hon kunde aldrig öfvervinna sin osmak derför. Kort före sin resa från Stockholm sade hon till Margareta just om ofvannämnde Grefve: „Visade han mig uppmärksamhet, derföre att jag är af samma slägte som „hans Mor, systrar och tillkommande hustru – „om han får någon – så vore det åtminstone „begripligt – men att höra artigheter, som „egentligen borde kallas oartigheter, blott för „det man råkar vara ung och någorlunda bra „klädd, det är verkligen icke smickrande.“ Anledningen till detta utbrott af Augustas ledsnad vid komplimenter var, att Grefven ifrån Dansör höll på att förvandla sig till Friare – sig sjelf dock till föga fromma, ty han fick en korg och var ej ensam om det ödet.

Augusta hade icke uti högtidliga och prunkande ordalag lofvat att försmå kärleken, fly äktenskapet och lefva, såsom det heter, blott för vänskapen, men hon hade icke heller utfäst sig till motsatsen. Margareta hade lärt henne att låta hvar dag hafva sin egen omsorg, och Augusta fann sig lycklig dervid.

Morgondagen kom – det vill säga – den unge Friherrliga slägtingen gjorde sakta och småningom ett djupt intryck på Augustas hjerta. Hon anade det slutligen sjelf och nya åsigter af lifvet vaknade hos henne. Stilla, lugnt, naturligt, utan stormar och allt slags omak närmade de begge unga ädla varelserna sig hvarandra. – (Den obemedlade Ynglingens afsigt hade väl en tid varit, att låta stoltheten qväfva den hans själ helt och hållet inkräktande kärleken till en – äfven prosaiskt rik – Ängel, men riktigt allvar hade det nog icke varit med försöken, ty de misslyckades. . . . . .). En dag skulle komma – men dermed är det ännu så länge icke så brådtom.

Augustas vaknande böjelse för Baron Stjern. . . hade ej undgått Margareta – icke heller att det var ett lyckligt val, emot hvilket Augustas Föräldrar, i det Väsendtligaste ej kunde hafva något att invända. Ingenting ändrades efter denna upptäckt i Margaretas förhållande till dess Elev. Och hvarföre skulle någon ändring ske? Allt Margaretas sträfvande hade gått ut på, att af Augusta dana en renhjertad och klarttänkande, sann och from qvinna. Var icke detta, utom mycket annat, äfven att bevaka en blifvande

makes, tillkommande barns interesse!

————

XII. KAPITLET.

Sommaren och hösten af det år Augusta ännu skulle få behålla sin älskade uppfostrarinna förflöto. – Under deras lopp besökte den unge Friherre Stjern. . . . åtskilliga gånger Winäs, både i egenskap af slägtinge, och – oaktadt en mer än tioårig skillnad i bägges ålder – af Carls vän. (Hvad han tänkte om dennes syster inbillade han sig visligen att ingen anade, utom han sjelf.)

Carl hade äfven vistats denna tiden mer på Winäs än på det dystra Sjöborg, dit han nu likväl snart skulle föra sina barn, och vid deras uppfostran och vård återknyta det husliga lifvets för honom, en gång, så smärtsamt afryckta tråd.

Vintern kom. Tårar började fukta Augustas ögon hvar gång – och det var ofta – hon såg på Margareta, eller hörde ljudet af hennes milda stämma. Det blef Augustas födelsedag. – Jul – strax derpå skulle Margareta resa – men lilla Emilie sjuknade. – Så länge hon var sjuk, var det ej ens tänkbart att beröfva henne åsynen och vården af Bonne Amien, vid hvilken det ljufva barnet var fästadt med en förunderligt stark tillgifvenhet, men då hon tillfrisknat, kunde Margareta af inga fintliga föregifvanden och skäl mera qvarhållas.

Dagen före hennes afresa, föreslog Grefvinnan ett besök i grannskapet, att dermed något *muntra* Augusta och barnbarnen. Margareta, ensam hemma, grep under Augustas frånvaro till den tråkiga inpackningen, att dymedelst befria den sörjande flickan ifrån nedsväljandet i små partier af det, äfven i materiellt afseende bittra afskedet. – Allt Margareta tillhörigt var snart undantaget, borta ur de rum hon och Augusta så länge bebodt, och hvilka nu skulle synas den qvarblifvande så tomma – men illa hade Margareta användt de år, hon vistats uti dem, om hon derunder icke tänkt på en tid, då hon ej mer vore der – – sådant var förhållandet också ej. . . . .

När hon hunnit få allt i ordning, hördes en vagn rulla in på gården. Margareta tänkte att det var C–s, som återkommo från visiten – och väntade en stund på Augusta och barnen, de der vanligen efter någon utfärd, hade mycket bråttom att springa upp till sin Bonne Amie, men ingen kom, och hon gick slutligen sjelf ner till Salongen, der hon trodde familjen församlad. – I det stora rummet var ingen utom Grefve Carl – nyligen rest från Winäs, och alldeles icke så snart återväntad dit, – det var således bullret af hans vagn Margareta hade hört.

När Carl varseblef Margareta, gick han bort till henne och helsade vänligt – han var dödsblek och man kunde se att han gråtit. „Jag trodde att Ni följt med till Mariehem“ var det första han yttrade.

Margareta sade det hon blifvit hemma för att packa in.

„Ni reser således i morgon?“

„Ja“.

Carl gick ett par gånger fram och tillbaka i rummet – han stadnade framför ett mycket likt porträtt af Augusta, betraktade det länge, och sade: „När man tänker på hvad Augusta va„rit, och hvad hon nu är, måste man erkän„na, att det var Försynens Skickelse att Mam„sell Aldén kom hit.“

Mamsell Aldén svarade ej.

„Och mina barn“ fortfor Grefven med förändrad stämma. „Nu först skola de känna *sin* förlust.“

Margareta hade bleknat och stod, orörlig, i en af fönsterfördjupningarna. Carl gick till henne, fattade hennes hand och sade med darrande röst: „Margareta stadna hos dem – Gif „mig rättighet att inför Gud och verlden kalla „Er deras moder!“ –

Margareta såg på Carl, likasom hon ej fattat hans ord. I djupet af hennes själ lefde en tyst, en innerlig känsla för honom, men kunde han, ville han gifva henne ett namn, som tillhört Emilie. . . . . Hon svarade ej, och fortfor att se, frågande, på honom. –

„Margareta“ återtog Carl efter en stunds tystnad. „Har Ni ej förstått mig, eller försmår Ni mig, derför att minnet af min ungdomslycka aldrig kan utplånas ur min själ?“

Margaretas ögon glänste himmelskt. – „Försmå“ upprepade hon sakta, och begge tego länge af djup, outsäglig rörelse.

Nu var det Margareta som bröt tystnaden. – Med återvunnen fattning tackade hon Grefven för detta sista, stora bevis af hans aktning – Men sin döende Fader hade hon lofvat att aldrig, utom i yttersta nödfall, skiljas från sin Mor. – Denna önskade henne tillbaka till sig, och i sitt lugna, tysta hem, skulle Margareta aldrig upphöra att nedkalla Himmelens välsignelser öfver Grefven och hans barn. . . .

„Margaretas Moder blir min“ afbröt henne Carl – „Långt vare det från mig att skilja Er ifrån Edra närmaste. Nej Margareta vägra ej min bön . . . . Äfven *Hon* önskade detta.“

Margareta var besegrad – „Min Far Min Far,“ sade hon knappt hörbart – tårar smögo sig utför hennes kinder och Emilies barn hade åter en Moder. – – De samtalade länge – men hvem som sett de begge höga, ädla, gestalterna, der de stodo bredvid hvarandra, hade säkerligen icke trott sig hafva ett nyssförlofvadt par för ögonen. – – – Vid barnens återkomst omfamnade Carl dem med än mer innerlighet än vanligt, – han hade ju för deras skull vunnit en stor seger öfver sig sjelf. – – Han gick med dem till Margareta och hans tårfyllda blick sade henne, hvad han ej ville, ej förmådde uttala.

Under glädjetårar afhörde Augusta Margaretas berättelse om hvad som timat, och hvilket länge varit föremålet för hennes brinnande önskningar. – Vissheten att snart återse sin Bonne Amie, såsom medlem af familjen, minskade något hennes sorg öfver den förestående skillsmässan, och allting var bra utom att hon visst aldrig skulle våga kalla Margareta för Du.

Om morgonen, innan Margareta lemnade Winäs, föreställdes hon såsom Carls Fästmö för hans Föräldrar. Den gamle Grefven, som länge anat hennes värde, gillade högeligen sonens val. Grefvinnan gjorde först blott en kall lyckönskan, men när Margareta, vid afskedstagandet ville kyssa hennes hand, upprördes hon häftigt, slöt den blifvande sonhustrun i sina annar och sade under tårar: „Förlåt mig, jag har ej varit emot dig såsom jag borde.“ – –

Af Carls barn undfick Margareta det af dem på länge ej utsagda Modersnamnet. Af deras barnsliga kärlek hade hon länge varit i åtnjutande. – Hvad Augusta kallade henne, under det hon, ensam med Margareta i deras fordna läskammare, hjelpte reskappa och hatt på henne, har aldrig blifvit bekant.

Icke fullt fem år hade förflutit, då Margareta åter inträdde i de rum, der hon vid afresan till Winäs lemnat sin Mor. Återseendets glädje var stor, och upplöstes i tacksägelser till Den, som ånyo förenat den lilla familjen. – Fru Aldén satt åter vid det grofva ekebordet emellan sina bägge döttrar. Åren hade väl än mera skrynklat Moderns kinder, men hennes milda blick hvilade, så glädjefull, än på det ena, än på det andra af hennes

barn. Hedda, den vackra och lifliga Skolmästarinnan talade mycket, och ord, åtbörder, blickar, allt hos henne vittnade om hennes själs friska oskuld. – Margareta talade mindre, men hennes blick, så klar, att den kunde kallas glad, den öfver hennes Väsende spridda lugna och stilla värdigheten – – allt hos henne tillkännagaf det hon var den, som dessa dunkla oredliga blad icke mäktat att åskådligt framställa. – En ring var den enda prydnad, hon förskaffat sig under sin långa frånvaro, men mycket betecknade den och Heddas ögon fästades ofta derpå. „Det må väl vara" sade hon slutligen en morgon till Margareta, medan deras Moder ännu sof, „att „den der Grefven är så präktig, som du målar „ut honom, men det säger jag dig – jag blir „icke riktigt god på honom, om han ej håller „af dig, minst lika mycket som af Emilie." – – – Tidigt en morgon – Margareta hade blott varit några veckor hemma hos modern – sammanvigdes Carl och hon i stadskyrkan. – Strax efter Ceremonien lemnade de, åtföljde af Fru Aldén och Hedda, den lilla staden för alltid.

På Sjöborg, och efter den gode, gamle Grefvens död – på Winäs lefde Margareta några år, hvilka äfven den ytlige betraktaren skulle kallat lyckliga. – Augusta gifte sig derunder med Baron Stjern. . . . , som kort före Faderns död, blifvit hennes Fästman – och Hedda med Carls värdige vän, Häradshöfding Malung. Om Julen 1825 var hela den numera talrika familjen församlad på Winäs. – När Margareta vaknade på årets sista dag, var det samtal hon just tio år förut haft med Emilie, hennes första tanka. – En underlig beklämdhet intog henne dervid, men hon visste att bedja: *Ske Din vilja,* och blef åter lugn. – – – Då alla voro samlade vid frukostbordet, kom bud om, att elden brutit lös i en, Carl tillhörig femfjerdedels mil från Winäs belägen by. Han red genast dit bort, beledsagad af Svågrar och Son. Till middagen återkommo inga Herrar – först mot qvällen anlände de – Carl hemburen och döende af ett fall från hästen. – Två dagar framlefde han i de rysligaste plågor, hvilkas åsyn endast Margareta kunde ständigt uthärda. – Hon emottog hans sista suck, efter att hafva lofvat honom, att så vidt i hennes förmåga stod, företräda äfven hans ställe hos Emilies barn, och detta löfte söker hon att redligt uppfylla. – Ett leende, som under Carls lifstid ofta sväfvade öfver Margaretas anlete, och hvilket han, till Heddas innerliga tillfredsställelse, någon tid före sin död förklarade „*himmelskt som Emilies*" förskönar aldrig mer hans Änka. Eljest har hon förblifvit sig lik, och anser ännu lifvet såsom någonting värdt att lefva för.

Brefvexling.

FÖRSTA BREFVET Eva Nordenspets till Gunnilla Weilingk.

Ekholmen d. 29 Juli 1832.

Min egen goda Gunla!

Det hörde ju till en fördömds plågor i Grekiska underjorden, att hungrig och törstig se framför sig de skönaste frukter, det klaraste vatten, hvilka, när han ville föra sina läppar till dem, flydde undan hans vidrörande? I sanning hade den stackarn icke för roligt, det kan jag af egen erfarenhet säga, sedan i går aftse, eller rättare i natt. Du skall nemligen veta att jag, under vår resa nedåt landet, hvarifrån vi i Lördags lyckligen återkommo hit, ej läst annat än Romaner, Revyer, ⅛ tum smala häften och småbitar här och der, samt blott spelat Variationer, Potpourrier, Fantasier, sur des airs de cet Opéra ci et de cet Opéra là, i följd hvaraf jag i går eftermiddag tyckte mig förspörja en mer än vanlig brist på sammanhängande tankar i min alltid litet på språng varande hjerna. Jag skall, tänkte jag, taga bot der jag tagit sot, går i Pappas bibliotek i afsigt att hämta någon riktigt tjock bok, med hvars tillhjelp jag måtte kunna samla hop mina spridda tankar, faller genast på *Svea Rikes Häfder,* och då jag påminte mig att både Pappa och du mycket berömt och

beundrat detta arbete, och sjelf dessutom gerna sysselsätter mig med mitt Fädernesland och grufligt tycker om *Vikingen* – (på det när att hans brud något väl fort tröstade sig – i stället för „*tre dagar*“ sjunger jag derföre alltid *i tre veckor gret hon)* – tar jag den försvarligt tunga boken ner af hyllan och bär den till mitt rum. Knappt inkommen, underrättas jag om att en Vestgöte i köket utbredt sina varor – jag måste skynda dit att se huruvida jag ej kunde köpa något; – en halftimma minst gick väl åt att rifva upp den sluga mannens schavletter, tyger, m. m. att pruta och slutligen stadna för ett halskläde och några alnar sockerduk, som jag rätt icke vet hvad jag skall göra med. Derpå blef det kallskåldags – vi dricka ej thé – Pappa kom in, vi pratade, spatserade litet tills regnet blef för häftigt, och först sedan jag sagt honom Godnatt och kommit in till mig, hann jag öppna min bok. Anna skickade jag bort, sägande att jag ville sjelf kläda af mig, och eftersom jag i alla böcker skall bläddra och i Romaner läsa slutet, innan jag kan tänka på att sätta mig och ordentligt genomläsa dem, vände jag hastigt flera blad, läste ett ord här och der och råkade slutligen sid. 431 på det jag här afskrifver, ifall du ej har boken till hands. – „Om Sceaf, „en ännu äldre af Odens förfäder, berättar Ethel„werdus (från 10:de århundradet), att denne, „såsom ett spädt barn, ensam i en båt, men „omgifven af vapen (andre tillägga med en sä„deskärfve under hufvudet), blifvit drifven till „ön Scani (Skåne), der blifvit upptagen, upp„fostrad af invånarna och slutligen vald till Ko„nung.“ – Mina tankar om den provins Sceaf rätt dumt valde att landstiga i, har jag redan flera gånger under min resa tillskrifvit dig, underskrifver dem nu, och kunde, om det ej vore af fruktan för alltför långa parenteser och digressioner, som du får tillstå att jag undviker så mycket det är mig möjligt – anföra ytterligare tillökningar dertill, ty föreställ dig t. ex. att jag, som gerna tillbringar sommaraftnarne i fria luften, måste för att i Skåne kunna följa min smak, lägga mig till slätt, bortstrukit hår, då, jag, hvarje gång jag för supéens skull kom in under tak, hade den förtreten att se mina nätta korkskrufvar, som voro ganska besvärliga att lägga upp, och för öfrigt verkligt klädde mig, att se dem säger jag, hänga raka som spik kring ansigtet – och egentligen tycker jag om ingenting mer än hafvet, man har så lätt för att se dernere, hvilket ju också i det hela taget icke är landets förtjenst, men det saknar jag ofta i trots af våra vacka insjöar, ty dessa upplifva väl och glädja, något nästan öfverflödigt för mig, som redan är alldeles tillräckligt liflig och glad, men hafvet förödmjukar, och det gör godt ibland. . . . . Men hvart förirrar jag mig nu? – – Imedlertid, oaktadt dessa mina tankar, ville olyckan, att berättelsen om Sceaf skulle behaga mig. I ett nu – jag kan icke säga huru – såg jag den, jag medgifver det, vackra stranden vid Helsingborg – det var en vårafton efter en Nordvestlig storm – (jag säger icke *stark,* ty i det blåsiga landet finnas inga svaga vindar). – Ibland det mörkblå Kattegats ännu häftigt brusande vågor framskymtar en liten farkost – den upptäcks af de på stranden samlade urinvånarne, som skyndat till hafvet i hopp att få något vrak att plundra, någon skeppsbruten att döda. – Farkosten närmas allt mer. – Den är snart invid land. – Solen sjunker ned bakom Seland – dess sista stråle hinner likväl att belysa den upp på sanden drifna båten, hvari det underbart sköna barnet ligger slumrande, med sädeskärfven under hufvudet och dyrbara, likasom kärfven ej förr på den stranden sedda saker omkring sig. – På urinvånarnes halftdjuriska anleten framlyser en mensklig rörelse – något dunkelt minne af en sägen om Ett barn, som skall välsigna Jorden, föresväfvar dem – de tro detta barnet vara det utlofvade – falla på knä och emottaga det med en af dem aldrig förut erfaren känsla af vördnad . . . . . Mina kinder lågade – jag nändes knappt dra andan, jag blott såg – skådade. – Jag vill fasthålla denna syn – hittar ej på bättre än papper, bläck och penna, (som låg framme, ty jag hade tänkt börja ett bref till dig) fattar i pennan, men – i detsamma var allt försvunnit. Ganska riktigt såg jag mina röd och gröna tapeter, min soffa, mitt bokskåp, den öppna dörren intill mitt sofrum, min sybåge, mina stolar, mitt skrifbord – ingenting annat syntes till. Försök att återkalla din syn, tänkte jag, försöker – nej omöjligt – när jag mins det ena, försvinner det andra, den fulla, odelade, rika stunden var borta, idel arma, isolerade, ledsamt knäppande sekunder hade kommit i stället. – Jag beslöt dock allt att försöka – jag ville se någonting på papperet. . . . . Der ligger någonting rythmiskt, metriskt (säg du hvilketdera ordet bäst passar) i vågornas svall. Det upprörda haf man vill skrifva, måste nödvändigt stadna på papperet, såsom vågorna, i afsatser skilda och sammanflytande, sig höjande och sänkande, doft mumlande och högt ropande tränga in på landet. Jag kände, min Skånska storm var poetisk, men o himmel! jag som aldrig skrifvit annat än sjelfsvåldig prosa, som aldrig lyckats att ens få namnen af de många olika

versmåtten in i mitt hufvud, jag som oaktadt sinne både för Poési och välljud, aldrig kunnat stycka sönder ord i långa och korta stafvelser, hur kunde jag skrifva vers, och det till om en sak jag ej mera ser, utan skulle ur det kalla minnet framsläpa? Hvarifrån skulle jag få rim, meter –? – En här af osäkerheter och tviflanden rusade på mig. – (Skalden är icke osäker – han ser, och drifven af behofvet att uttala sin syn, säger han den, och det sagda är Poési – detta har jag väl förr hört, men vet det blott sedan i natt). – – Under suckar och pustningar skrifver jag ändtligen:

Vildt bryter sig vågen mot Skanias strand

vill nu smida ihop någonting om denna platta, skoglösa strand, och då – på hvad tror du väl jag då kommer att tänka? Jo, på några lass svartaktigt, krokigt, underligt trä, vi en dag foro förbi, hvilket trä man sade mig vara hämtadt upp ur torfmåssar – till bevis att Skåne en gång ej varit skoglöst – kanske just i Sceafs tid . . . . Ny här af osäkerheter. – – – I vredesmode slängde jag bort pennan; om jag ej skämts för mig sjelf, hade jag nästan gråtit. Jag lät min klocka repetera, hon slog tre, upptäckte att jag med bläck ohjelpligt förderfvat högra armen af min klädning, af tryckt nättelduk, just en af mina favoriter – och lade mig sent omsider, men kunde ej somna af missnöje med den natt *à la Tantale* jag passerat. Länge kan jag likväl icke vara vid dåligt lynne, det är omöjligt. „Fy skam“ sade jag mig slutligen, „hvad har du för skäl att vara missnöjd? Att det du läser om framställer sig lefvande för dig, är ju både angenämt och roligt; bry dig bara icke en annan gång med att vilja taga fast i det du ser. *Se och inte röra* säger man till barnen; hade du kommit ihåg denna gyldene regel, så hade din klädning icke varit förderfvad och du sjelf sofvit före tolf“. . . . der somnade jag, vaknade så i tid att jag kunde öfvervara Pappas frukost, men är nu, sedan han gått ut, af det för mig ovanliga nattvaket så ruskig, att jag beslutit ingenting annat göra på hela förmiddagen än skrifva till dig. Är icke det artigt?

När jag rätt tänker efter, är jag nog ännu skyldig dig det brefvet jag lofvade från Svenslund, och som under vårt tre veckors långa vistande derstädes aldrig blef en rad långt, och orsaken kan du ej gissa. – Nej, nej, hur kan det ens tänkas, att den som fått lof att kalla sig Gunnilla Weilingks vän, om möjligt, blifvit henne otrogen, – skulle kunna älska en annan qvinna! – Jag hade sjelf förklarat det alldeles omöjligt, om ej Maria L. varit. Henne måste jag verkligen inrymma en plats i mitt hjerta nära intill din, och dock – om man än höll lika mycket af Eder bägge, kunde det gerna ske utan fara af förvexling eller öfverflyttning på den ena af hvad som tillhör den andra, så olika ären J. Låt mig se – hur skall jag uttrycka Er olikhet – ? Jo, vänta litet . . . . . Maria är god, derföre att hon är god, du är god, derföre att det goda är godt; det är en skillnad; – en annan – nej jag kan icke finna någon annan, som ej redan inbegrips i den första, men den gör också, att jag oinskränkt förtror mig till dig och låter dig se allt hvad jag ej ville visa henne, ty jag är ju äfvenledes allt hvad jag är, derföre att jag är det, och det är ej så konstigt som att vara som du. Men hvad säger jag, *konstigt!* Förargar dig det ordet, så är du icke Gunnilla Weilingk, och då kan det gerna stå, förargar det dig icke, så kan det äfven bli qvarstående, och jag slipper att skrifva om, hvad jag aldrig gjort mer än med Nyårsbref fordomdags till Farmor, ifrån hvilken tid min skräck för omskrifning härskrifver sig, – hvarföre springer jag nu från Maria L.? – Jag har redan sagt dig, att hon är god. Kunde jag säga dig, hur vacker, hur innerligt söt hon är sedan! En sådan himlablick, sådant leende, sådana drag, sådant ljust hår, en sådan växt – ja visa mig något sådant hvem det kan! Ifrån första ögonkastet på henne var jag betagen. Hon var rädd för mig, emedan jag pratar och skrattar, väl mycket, påstår Pappa ibland; – förmodligen också för mina svarta ögon skull – hon tycker om blå – men det hjelpte icke; hon skulle promt sluta med att hålla af mig, sade jag henne helt öppet en dag, och när vi skildes, lofvade vi hvarandra vänskap och bref. Få se huru länge hon håller ut med sednare delen af löftet, ty – men låtom oss ej anticipera på det som framdeles nog kommer af sig sjelf. Maria är fattig på penningar, utan Föräldrar, och sedan halftannat år på Svenslund hos sin Farbror, Kammarherren af L. Hon är ej rätt lycklig der, det såg jag strax, men hon *vet* det icke sjelf. Se här åter huru och på hvad sätt J ären olika: när du vantrifdes i St. förebrådde du dig det strängeligen och sade vantrefnad är synd; Maria tror att den otrefliga känsla hon erfar på Svenslund ligger i ställets luft. Att vantrifvas är

ledsamt säger deremot jag. Måhända hafva vi rätt alla tre – Jag åtminstone säkert.

Toute réflexion faite vet jag likvisst icke om jag med fullt skäl kan säga att Maria vantrifs på Svenslund, då ungefär en half mil derifrån Adolf M. bor, den enda af Kammarherren af L–s gäster på samma gång som vi, hvilken, (utom oss naturligtvis) förtjenar att nämnas, och det på riktigt alvare. Han talade mycket med mig, jag gerna med honom utan att låtsa märka hvarföre han så uppenbart sökte mitt sällskap, hvilket var emedan jag sökte Marias. Jag säg genast hur det var fatt med dem. Der voro ömma blickar, rodningar, leenden, bugningar, suckar, stamningar, betydelsefulla ord, närmningar, och på köpet vördnad å Ynglingens sida. Å Marias, nedslagna ögon, färgskiften, blyghet och framför allt, ren och medvetslös tillgifvenhet. Jag försäkrar detta var ett interessant skådespel, så interessant att det kunde locka till efterhärmande, om det annars lönade mödan. – Men Adolfs Fader är ej rik och har många barn, så det egentligen torde vara en dårskap af sonen att ha sett Maria, och hvem vet hur länge han för sig behållit denna dårskap, om icke en afton inträffat, som jag för roskull vill försöka att efter naturen afteckna.

Föreställ dig således, att vi sitta, några och tjugu personer, värd och värdinna inberäknade, och supera i Kammarherren af L–s stora matsal, då en betjent beställsamt träder fram till Kammarherren, som har anspråk på att underrättas om allt som passerar, och tillhviskar honom något.

Friherrinnan af L. Hvad säger Haglund för godt?

Kammarherren af L. Ingenting min söta Vän. Han säger bara att den der näktergalen i qväll också sjunger i Södra Lunden.

Friherrinnan af L. En näktergal i Södra Lunden! Det må jag säga! Det har jag alls inte hört ett ord om!!

Några gäster: Kors en näktergal!

Några andra: Jaså en näktergal.

Ett par röster: Hva'ä'de? Hva'ä'de?

Friherrinnan af L. Mitt Herrskap, en näktergal. – Min bästa vän lät spänna för Landauen – det roar kanske några af våra gäster att fara upp och höra på näktergalen.

Kammarherren af L. Som du vill, min sötaste Vän lilla – men jag försäkrar det är ingenting roligt att höra på . . . .

Friherrinnan af L. Säg också till om kaleschen; vi kunna omöjligt få alla rum på Landauen.

Kammarherren af L. Kaleschen är visst i reparation hos smeden . . . . jag –

Friherrinnan af L. Och Hollsteinaren för Herrarne. Våra gäster, som mest alla äro uppifrån landet, måste nödvändigt höra hvad vi i provinserna också kunna hafva att bjuda på.

Kammarherren som fruktar att genom ytterligare invändningar och dröjsmål ådraga sig än flera vagnars frambefallande, stiger upp från bordet, går sjelf ner i stallet att säga till om alla de begärda åkdonen och mumlar under vägen: F–n besitta den dumma Haglund, som inte kunde hålla mun.

Friherrinnan af L. och hennes gäster stiga äfven snart upp frau bordet och gå in i Salongen, der de blifva tills vagnarne köra fram på garden, då det uppstår ett väldigt springande, ringande, letande efter hattar, handskar, kappor, m. m., m. m. . . . .

Sedan alla andra hunnit blifva färdiga, låter Friherrinnan af L. vänta på sig i dryga tio minuter – ändtligen kommer hon. I Landauen, der hon skall sitta tillika med tre Fruar, förefaller mycket krus. Friherrinnan vinner dock sitt ändamål att sitta baklänges och befaller kusken att köra. Han lyder. Efter Landauen rullar kaleschen med fem Fröknar, efter Kaleschen Hollsteinaren, hvarpå Herrarne packat sig med undantag af några som blifva hemma och spela ett litet parti med Kammarherren, och af Adolf, som till fots spatserar upp till Lunden. – När man kommit halfvägs, upptäcker Friherrinnan af L. med förskräckelse, att hon är placerad till höger om den tillika med henne baklänges sittande Frun. Vagnarne måste stadna. Friherrinnan försöker att utan vidare omständigheter reparera sin ohöflighet och byta plats med sin granne, men Landauen befinnes för knappt tilltagen för dylika evolutioner, så att hon nödgas låta på sin sida öppna vagnsdörren, stiger ur och hissas med bråk och möda upp genom den andra öppnade vagnsdörren. Nu är allt i ordning och färden fortsättes utan äfventyr. – Nedanför en liten backe strax vid Lundens början stadnar Landauen och kusken frågar om det ej vore rådligast – alldenstund näktergalar lätt skrämmas af buller – att Herrskapet der på stället stego ur, och sedan sakta till fots begåfvo sig in i Lunden, men Friherrinnan undrar hvad det är för prat, förklarar det hon för ingen näktergal i verlden går upp för den besvärliga backen och befaller kusken att köra till Sandplanen.

Det sker. Sandplanen är verkligen täck; på två sidor omgifven af den doftande björklunden, och åt de andra öppen mot en dal, (hvarigenom den så kallade Svenslunds åen, en, jag tror visst om höst och vår vattenrik bäck, flyter) bortom hvilken vidsträckta fält ligga, som – tack vare skymningen – ej denna gången alltför mycket trötta ögat. – Fruarna, som kommit in i en djupsinnig och högröstad afhandling om den misslyckade mellanrätten på gårdagskalaset hos en af Herrskapet af L–s grannar, vilja icke stiga ur. Fröknarne veta icke hvad de vilja. En har tygskor, en annans klädning tål ej tvätt, Maria L. inbillar sig, att hon bör rätta sig efter de andra, och medan det delibereras, öppnar Eva Nordenspets i allsköns tysthet vagnsdörren, hoppar ut, slår ned fotsteget, efterföljs af Maria, så småningom af de öfriga, hvarpå samtliga unga Damer vandra åstad till bortesta delen af sandplanen, der en grönmålad bänk upptäcks, som genast tages i besittning.

Der åteln är, dit församla sig ock örnarne heter det, och Hollsteinaren utsänder ofördröjligen sina Herrar till den gröna bänken. Adolf M. saknas. Ingen näktergal hörs utaf – der i stället och i anledning af hans tystnad börjas ett lifligt samtal mellan de unga Herrarne och Damerna kryddadt med infall mest på den ohöfliga fågelns bekostnad. Af detta samtal må blott en del anföras.

En Fröken: Det är underligt han icke sjunger, det har ju regnat i afton; men han är kanske blefven kapriciös, har lagt bort att tycka om regn.

Frökens bror: Det är ej näktergalhonan som har röst, kära Edla, ha, ha, ha.

Fröken: Tack skall du ha – Du är alltid artig – Ja artig min sann!

En Herre: Ja de Bröderna! Näktergalen sjunger, min Nådigaste Fröken, ofta icke när man vill höra honom.

En annan: Han är difficil som alla stora Virtuoser.

Frökens bror: Åh han är visst piquerad, för det man ej tagit biljetter hos honom, ha, ha, ha.

Allmänt bifall.

Eva Nordenspets: Om vi ej äro tysta, skrämma vi fågeln.

Några sekunders tystnad, hvilken brytes af

Fröken Herminie Älgcrona: Näktergalarne lära vara mycket nyfikna – jag har hört att om man under det

trädet, som de sitta i, skrifver med en käpp och går sin väg, så flyga de genast ner att se hvad man skrifvit.

Herr O. (en ung man som efter bästa förmåga poëtiserar upp sig, och hoppas att framdeles låta trycka sig i kalendrar): Ack min Fröken hvilken sublim myth! O att den lille Sångarkungen, om ock blott med en drill, ville förråda sin härvaro, och jag skulle smyga mig på tå under det träd eller den buske han valt till sin koncertsal och skrifva ett namn, och när han då, ledd af en lycklig nyfikenhet, en snillrik instinkt skyndar ned att läsa det sköna namn man vågat anförtro åt den af sällhet och stolthet deröfver grönskande sanden, skall han deraf så inspireras, att den härligaste sång, som någonsin skallat i rymden, kommer att af oss beundras och för den veta vi, o min Nådigaste, till hvem vi skola hembära vår förtjusta erkänslas . . . . .

Eva Nordenspets flyr för den poëtiska Herrens tal in i lunden, i trots af åtskilliga varningar för det våta gräset, som tillropas henne från bänken.

Maria L. skyndar efter Eva och vill hinna upp henne, men förlorar henne snart ur sigte, och stadnar, af fruktan att komma för långt från vagnarna, just der lunden börjar tätna, hvarest för öfrigt en utsigt åt dalen rätt vackert öppnar sig.

Ett par något gälla men dock melodiska slag, eller hvisslingar, eller hvad de skola kallas, låta höra sig . . .

Eva, som med Herr O–s sublima myth i öronen allt mer och mer fördjupade sig ibland träden, saktar sin fart – slagen upprepas – en lång praktfull rullad följer efter – Eva går på tå tillbaka mot stället, hvarifrån sången hörs och stadnar under en hängbjörk – oaktadt alla sina fel, ganska beskedligt i den härliga naten . . . . . .

Månan skiner stundtals fram ur de lätta hvita molnen – björkarne dofta starkare – – – Marias ögon fyllas af tårar – Hon hör sakta steg – det är Adolfs – (en „snillrik instinkt“ har fört honom på hennes spår –) han stadnar bredvid henne, ser ej på henne, hon ej på honom – de veta dock att det är *De*. Klangfullare, ömmare toner sväfva nu i luften öfver dem – – en månstråle träffar Marias sköna anlete – hon slår upp ögonen, möter Adolfs blick, som börjat vandra ifrån sin första riktning uppåt. „Maria“ säger Adolf fattande hennes hand. „Adolf“ hviskar Maria, och ett par tårar smyga sig ur hennes öfverfyllda ögon. – – Hand i hand stå nu de unga två. – O att de så kunde genomlefva lifvet! – De se på hvarandra, men tala icke, och näktergalens toner blifva starkare, hans sång mera ihållande – han tycks vara riktigt inspirerad . . . . .

„Slå ihop Landauen! Mina panascher slakna alldeles“ hörs nu Friherrinnan af L. på afstånd ropa. –

Maria vaknar ur sin salighetsdröm, blir dödsblek, darrande, vill draga sin hand ur Adolfs, men han för den först till sina läppar och säger: *Evigt*. Maria ser blygt på honom ännu en gång och springer, under vägen torkande sina ögon, bort till sandplanen. – – Eva, som ej sedd af Maria, stått henne temligen nära förfogar sig, fastän långsamt till vagnarne. – – Adolf förblifver orörlig, der Maria lemnade honom. –

Imellertid har Landauens bullersamma hopslående skrämt näktergalen – Förgäfves väntar man under ett par långa minuter, att han skall börja sjunga igen, och det beslutes att fara hem. Hade Evas Fader varit ute med, så skulle hon bedt honom qvardröja med henne i lunden, men nu måste hon följa strömmen, och när Herr O. hjelper henne upp i kaleschen, säger hon honom, det hon, som varit lycklig nog att stå nära näktergalens Koncertsal, allt väntat få se Herr O. komma med sin käpp att skrifva Fröken Herminies namn.

„O ack denna älskliga liflighet“ svarar Herr O., något bragt ur koncepterna och förtretad, men försökande att höja på axlarne, sucka och se meningsfull ut. (Sedan märktes tydligen det han ansåg Evas menlösa anmärkning hafva härrört från missnöje öfver Herminies lycka att få hans välturnerade kompliment sig tillegnad.) –

Vagnarne sättas i gång. Under hela hemvägen säger Maria ej ett ord. Hennes Madonnaanlete förklaras af ett

uttryck af sällhet, som en viss Eva önskade kunna derpå fixera, och hennes ögon vändas ej bort från fältet till höger om vägen. Eva följer deras riktning, och om hennes skäligt skarpa syn icke bedrager henne, tycker hon sig se någonting likt en menniska vandra på detta fält.

Man ankommer hem, åtskiljs genast och den märkvärdiga aftonen slutar.

Nästa morgon prisades näktergalens sång af alla, utom de tre, som verkligen hört den. Då och sedan hvarje gång ordet näktergal nämndes, såg Adolf, när han ej vågade fästa sin blick på Maria, med strålande ögon framför sig, och hans manligt sköna gestalt tycktes blifva högre, stoltare, friare. – Maria rodnade, slog ned ögonen och trodde att blotta namnet af det fågelslaget, för alla yppade den förflutna lilla scenen. För sin del tyckte och tycker Eva, att i hennes hembygd en fågel finnes, den hon tror heta talltrasten, som sjunger fullt ut så bra som Herr O–s lille Sångarkung. –

Men jag skäms riktigt för mitt bref – postmästarne komma visst att tro det innehålla dokumenter och tråkiga affärer, så tjockt blir det, och kanske du nu till råga på min blygsel här och der ej blir nöjd dermed. Men kom ihåg, att vi en gång för alla fått hvardera vår role att utföra, jag den skrattande Grekiska mannens (af aktning för mig, ej af missaktning för honom, törs jag ej här kalla honom *vis)* och du den gråtmilde Filosofens, – notabene om du kunde gråta, men se! dertill är du för litet qvinna, så gråtet får jag väl af vänskap för dig äfven på köpet åtaga mig, och vill du, oansedt denna påminnelse, nödvändigt tala om mina efter löjlighet jagande ögon, eller hur du benämner dem, hvilka ändå bara se hvad dem visas, och för Pappas och din skull till och med icke alltid det, så tänk i nåde på att jag kanske icke kommit att skrifva allt detta, om jag sofvit bra i natt, och gräla således ej på mig, utan på Sceaf. Men o ack middagstimman slår och jag är ännu icke klädd, fastän riktigt uppruskad. – Farväl så länge –

Mera i eftermiddag. – kl. 4 eft. m.

Jo vackert. Pappa proponerar ett besök i Prestgården och vill hafva posten affärdad innan vi gå, och nu skulle jag först börja att tala förnuft. O hvad det du går miste om, blir en stor förlust för dig. Stackars Gunla! (Jag kommer, kommer, Pappa lilla:) Farväl – Håll

af din *Eva*.

Intet ord har jag fått säga om dig och hvad är allt annat i jemförelse med det? Var frisk och lycklig, så mycket *du* kan vara det härnere. – Du vet väl redan att den så kallade Onkeln är hemkommen?

Rättelser:

Sidan 6 – 12 raden nedifrån slår heiset läs : *heisst*.
Sid. 10 – 8 rad. nedifr. st. omättlighet läs : *omåttlighet*.
Sid. 19 – 7 rad. uppifr. st. nyheter läs : *nycklar*.
Sid. 26 – 5 rad. – uppifr. st. uppå läs : *upp på*.
Sid. 30 – 8 rad. uppifr. st. uppmanar läs : *uppammar*.
Sid. 32 – 9 rad. – nedifr. st. alldeles läs : *ovanligt*.
Sid. 36 – 14 rad. uppifr. st. utlängdes läs : *uttänjdes*.
Sid. 44 – 3 rad. nedifr. st. se, hvarje läs : *se, att hvarje*.
Sid. 48 – 9 rad. nedifr. st. spridde läs : *sprida*.
Sid. 51 – 6 rad. nedifr. st. skulle läs : *skall*.
Sid. 54 – 5 rad. nedifr. st. rika läs : *veka*.
Sid. 64 – 13 rad. uppifr. st. det läs : *detta*.

Sid. 69 – 3 rad. nedifr. st. både läs : *bara.*
Sid. 87 – 10 rad. nedifr. st. synes läs : *syns*.
Sid. 91 – 1 rad. uppifr. st. här påstår läs : *hör påstås.*
Sid. 94 – 6 rad. uppifr. st. Uppfostra läs : *Uppfostren*.
– – – 7 rad. uppifr. st. Bajadin läs : *Bajader*.
Sid. 96 – hör Fransyska tänkespråket till nästföljande stycke.
Sid. 100 – 1 rad. uppifr. st. så läs : *få.*
Sid. 107 – 8 rad. uppifr. st. tänkte läs : *tänka*.
Sid. 114 – 6 rad. nedifr. st. fördes läs : *förde*.
Sid. 116 – 5 rad. uppifr. st. vårdar läs : *vårda.*
– – – 10 rad. uppifr. st. och läs : *de.*
Sid. 119 – 12 rad. nedifr. st. dristigt läs : *derpå.*
Sid. 124 – 6 rad. nedifr. st. bättre läs : *lättare*.
Sid. 128 – 7 rad. uppifr. st. hvilken läs : *hvilket*.
Sid. 129 – 5 rad. nedifr. st. dödslik läs : *dödlik.*
Sid. 135 – 9 rad. uppifr. st. angenämare läs : *angenäma*.
– – – 8 rad. nedifr. st. ursäktanden läs : *ursakanden*.
Sid. 145 – 4 rad. nedifr. st. sjelfvist läs : *sjelfviskt.*
Sid. 148 – 3 rad. uppifr. st. högt läs : *högst*.
Sid. 156 – 7 rad. nedifr. st. sällskaper läs : *sällskap.*
Sid. 157 – 14 rad. nedifr. st. Jakobinism som allt l. : *Jakobinism allt.*
Sid. 159 – 10 rad. uppifr. st. och läs : *de.*
– – – 5 rad. nedifr. st. i läs : *J.*
Sid. 166 – 5 rad. uppifr. st. utan läs : *utom.*
Sid. 167 – 4 rad. nedifr. st. Kaheschisk läs : *Kaluschisk.*
Sid. 168 – 10 rad. nedifr. st. utan läs : *utom.*
Sid. 173 – 2 rad. uppifr. st. för läs : *enligt.*
Sid. 180 – 2 rad. uppifr. st. lägden läs : *längden*.
Sid. 181 – 11 rad. uppifr. st. qvinnoskapelse läs : *qvinnoskepelse*.
Sid. 186 – 5 rad. nedifr. st. aimabilitet läs : *amabilitet.*
Sid. 192 – 1 rad. uppifr. st. slutas läs : *slutes.*
Sid. 195 – 10 rad. nedifr. st. slägtinge läs : *slägting*.
Sid. 213 – 6 rad. nedifr. st. gena läs : *gerna.*

Noter

1)

Skulle någon stöta sig vid, att här nämnes släda, då resan uttryckligen säges hafva rullat af på hjul, så täcktes han blott påminna sig klimatets, och följaktligen, Vintrarnes olikhet i olika delar af vårt kära men långtänjda Fädernesland.

2)

Egentligen blomstrar väl icke sjelfva fröet . . . .

3)

Utom Romaner.

4)

Detta hade i så måtto sin riktighet, att Augustas fader verkligen med nöje såg Margareta stadna hos dottren, men Grefvinnan, som fann Augusta gammal nog att ej mer behöfva Guvernant, gaf blott häri efter för Augustas lifligt yttrade önskan, och för öfrigt tyckte hon det kunde vara bra, att Margareta *ännu så länge* dröjde qvar i deras hus, eftersom Carls barn, till deras Fars ankomst, skulle vistas der, och numera omöjligt

kunde vara utan tillsyn af någon bättre person.